Mapy ve fondech Zemského archivu v Opavě

Mezinárodní den archivů 2022

Mapy v archivních fondech patří tradičně mezi badatelsky nejlukrativnější archiválie. Důvodem je bezesporu nejen zajímavé a barevné zpracování, v případě řady map i doprovodné ilustrace v podobě parerg. Klíčovou roli tedy sehrává vizuální přitažlivost. Podcenit však nelze ani srozumitelnost informace nesené mapami na rozdíl od historického textu psaného obvykle německy a obtížně luštitelným kurentem. Proto poptávka badatelů po archivních mapách stojí za jejich pravidelným zpřístupňováním. Není proto překvapením, když v roce 2022 rovněž Zemský archiv v Opavě v rámci Mezinárodního dne archivů obrazně zapátral ve svých depozitářích a 9. června prezentoval na výstavce v badatelně archivu zajímavé mapy a plány ze svých fondů. Archiváři vybrali více než čtyři desítky map, které reprezentují vzorek z archivních map napříč fondy Zemského archivu. Mapy byly na výstavce seskupeny do šesti celků: politické a správní mapy, hospodářské mapy, turistické a dopravní mapy, hraniční mapy, vojenské mapy a kuriozity. Ke každé vystavené archiválii byla vyhotovena stručná popiska, shrnující její podobu a případně upozorňující na zajímavé detaily. Připravené texty pak byly využity při přípravě této prezentace.

Mapy politické a správní

Mapa Francie s rozdělením na 83 departmentů.

Departmenty zavedlo Národní shromáždění roku 1790, jednalo se o nové, umělé rozdělení, jehož cílem bylo oslabit lokální solidaritu v rámci historických a feudálních regionů. Departement byl vymezen tak, aby každý občan mohl za dva dny dojet na koni do centra a vrátit se domů. Mapa zachycuje severní Francii – Normandii a Bretaň s kanálem La Manche, jednotlivé departmenty jsou označeny čísly (číslování bylo zavedeno dle abecedního pořádku)./ Sbírka map a plánů, inv. č. 155 (IM)

Administrativní rozdělení Sedmihradského knížectví z roku 1699 s vyznačením pěti oblastí dle zde žijících národů.

Těmito pěti národy byli: Němci (Saxones), Maďaři (Hungari),Valaši (Valachi), Moldavané (Moldavi) a Sikulové (Siculi, vulg. Zeckler), což je maďarsky hovořící skupina obyvatelstva, jejíž etnický původ je dodnes nejasný./ Sbírka map a plánů, inv. č. 21 (IM)

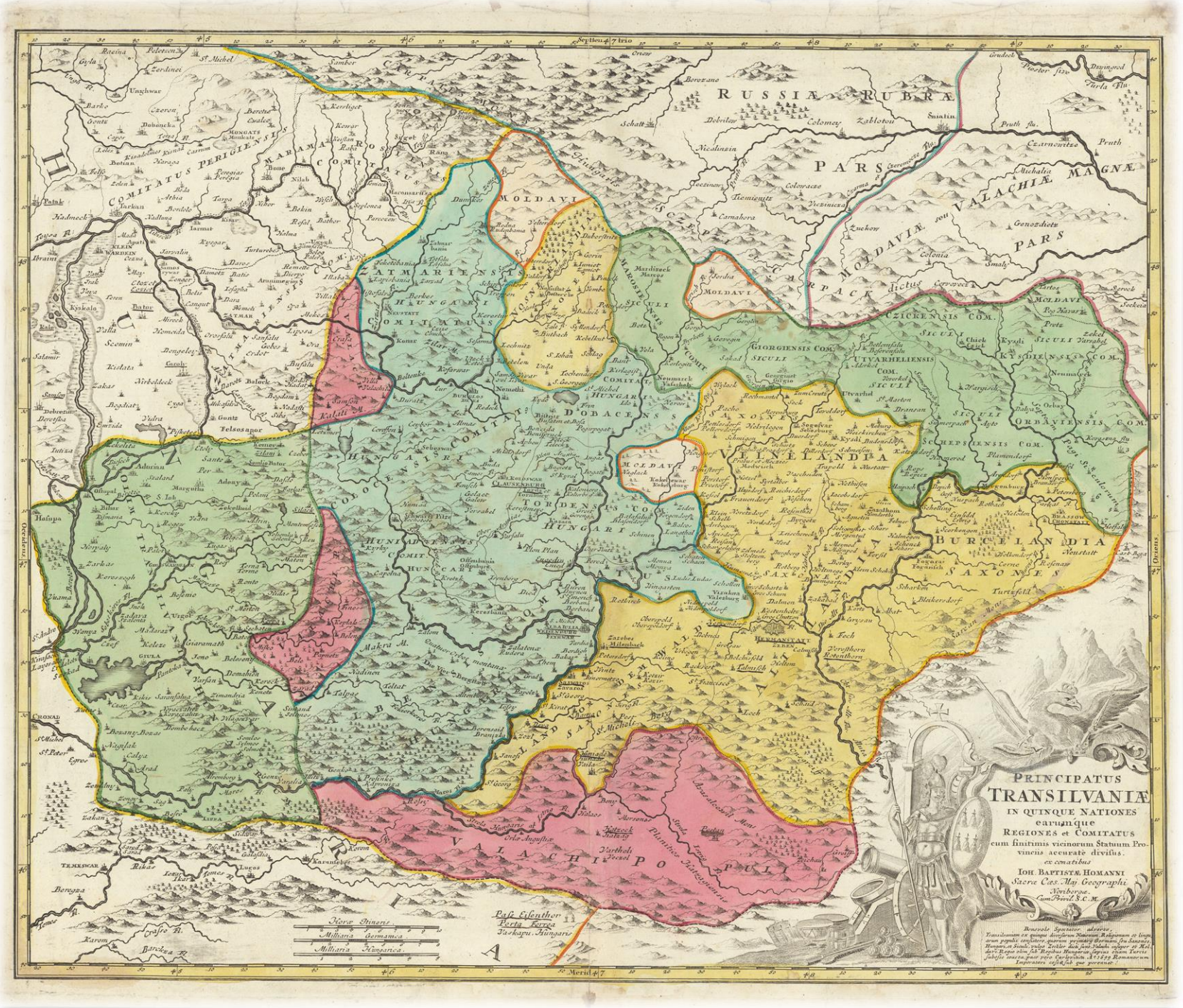

Mapa vévodství Slezsko

Po slezských válkách a administrativních reformách Josefa II. se rakouská část vévodství Slezska ustálila v podobě, kterou představuje tato mapa z roku 1791. Zajímavostí je, že mapové měřítko je uvedeno ve slezských mílích i v německých mílích. / Sbírka map a plánů, inv. č. 168 (PT)

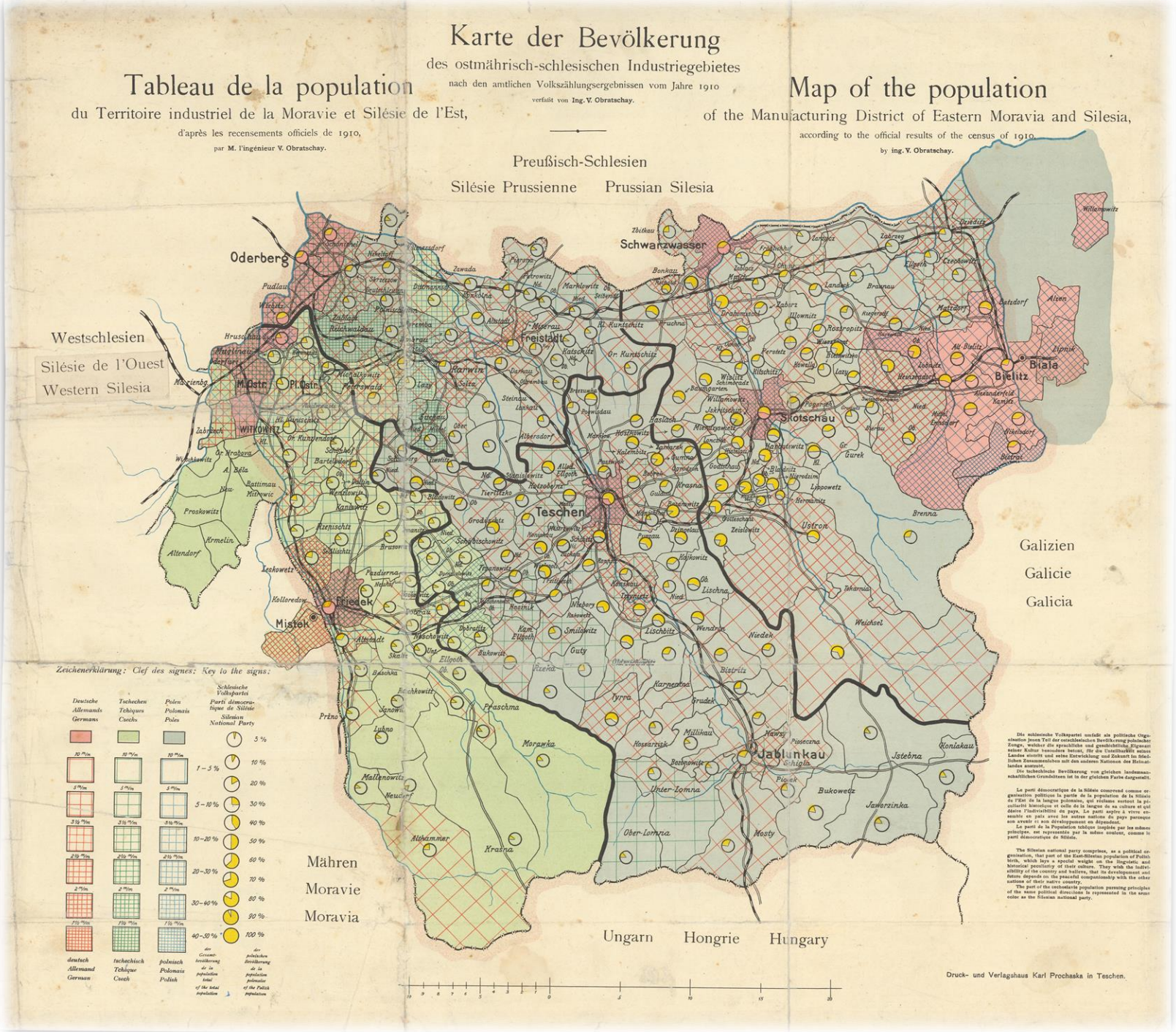

Administrativní členění prostřední části Těšínska

Tato část Těšínska byla v roce 1920 protnuta novou hranicí mezi Československem a Polskem. Mapa zachycuje hranice států, zemí, soudních okresů, obcí a katastrů. Barevné zvýraznění je pouze orientační./ Zemský výbor slezský Opava, karton 2036 (JP)

Mapa moravského Ratibořska

Určení hranic Československé republiky, jednoho z nástupnických států rakouského soustátí, představovalo nelehký úkol, který v podstatě nebyl uspokojivě vyřešen. Jedním z problematických bodů bylo Hlučínsko připojené k ČSR v únoru 1920. Vymezení státní hranice (přerušovaná čára na mapě) nakonec vůbec nerespektovalo národnostní složení obyvatel zdejších vesnic. Na německé straně zůstalo pět obcí s českou (slovanskou) převahou, naopak vesnice Sudice a Třebom, které připadly k Československu, byly ryze německé./ A. E. Vašek, inv. č. 554, karton 63 (ZK)

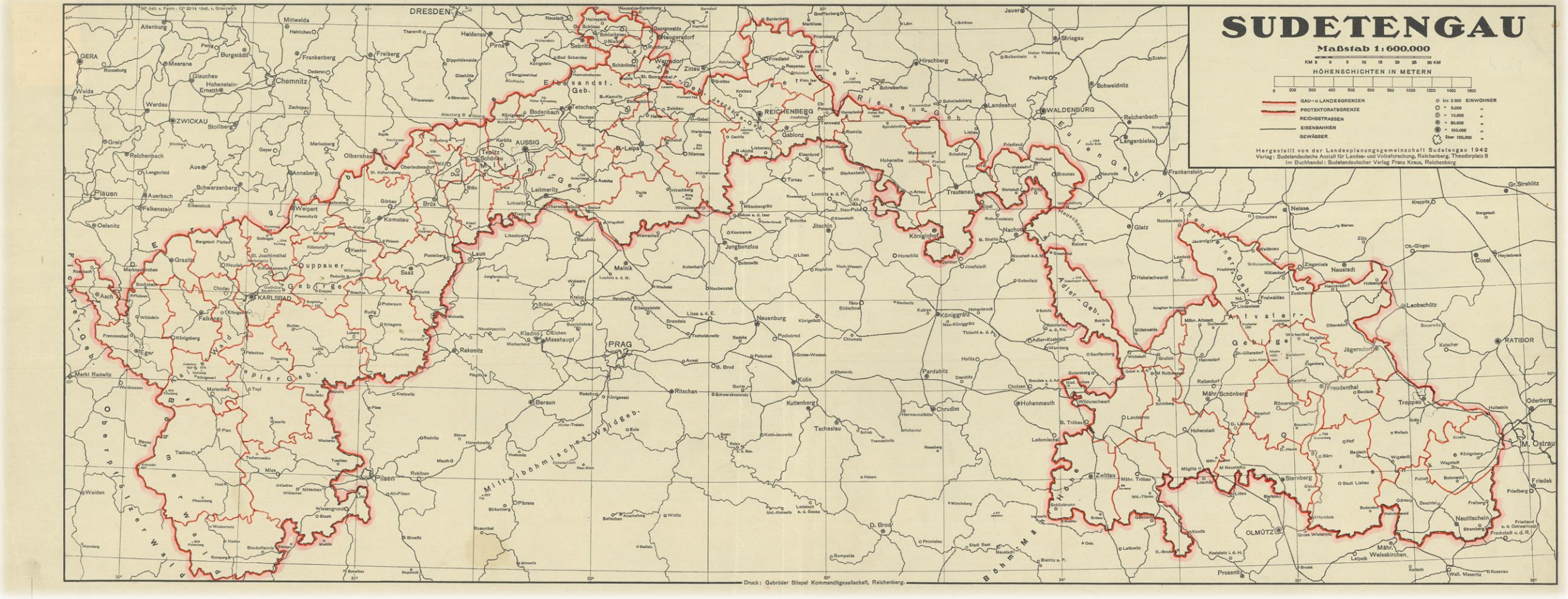

Správní mapa Sudetské župy se zakreslením hranic mezi župou a Protektorátem Čechy a Morava a vymezením jednotlivých okresů v župě.

Stav v roce 1942. Podkladový list téže mapy. / Vládní prezident Opava, inv. č. 4360 (ZK)

Hospodářské mapy a plány

Rozsah opavské pivní míle stanovený v roce 1717.

Tzv. mílové právo byla teritoriálně vymezená monopolní výsada udělovaná středověkým městům jejich pány (nejčastěji panovníky), podle které nesměl nikdo ve vymezeném okruhu jedné míle provozovat obchodní aktivity ohrožující příjmy města. Nejčastěji šlo o výrobu a šen-kování piva nebo o konkrétní živnosti, řemesla a druhy obchodu. Počátkem 18. století musela Opava toto právo bránit proti majiteli hradeckého panství hraběti Erdmanu Kryštofovi Pruskovskému. Na základě komisního měření z roku 1712 a revize v srpnu 1717 byla sestavena mapa rozsahu opavské pivní míle orientovaná k jihu. Mílový okruh je zvýrazněn světle červenou linkou. / Královský úřad Opava, inv. č. 837, k. 614 (JP)

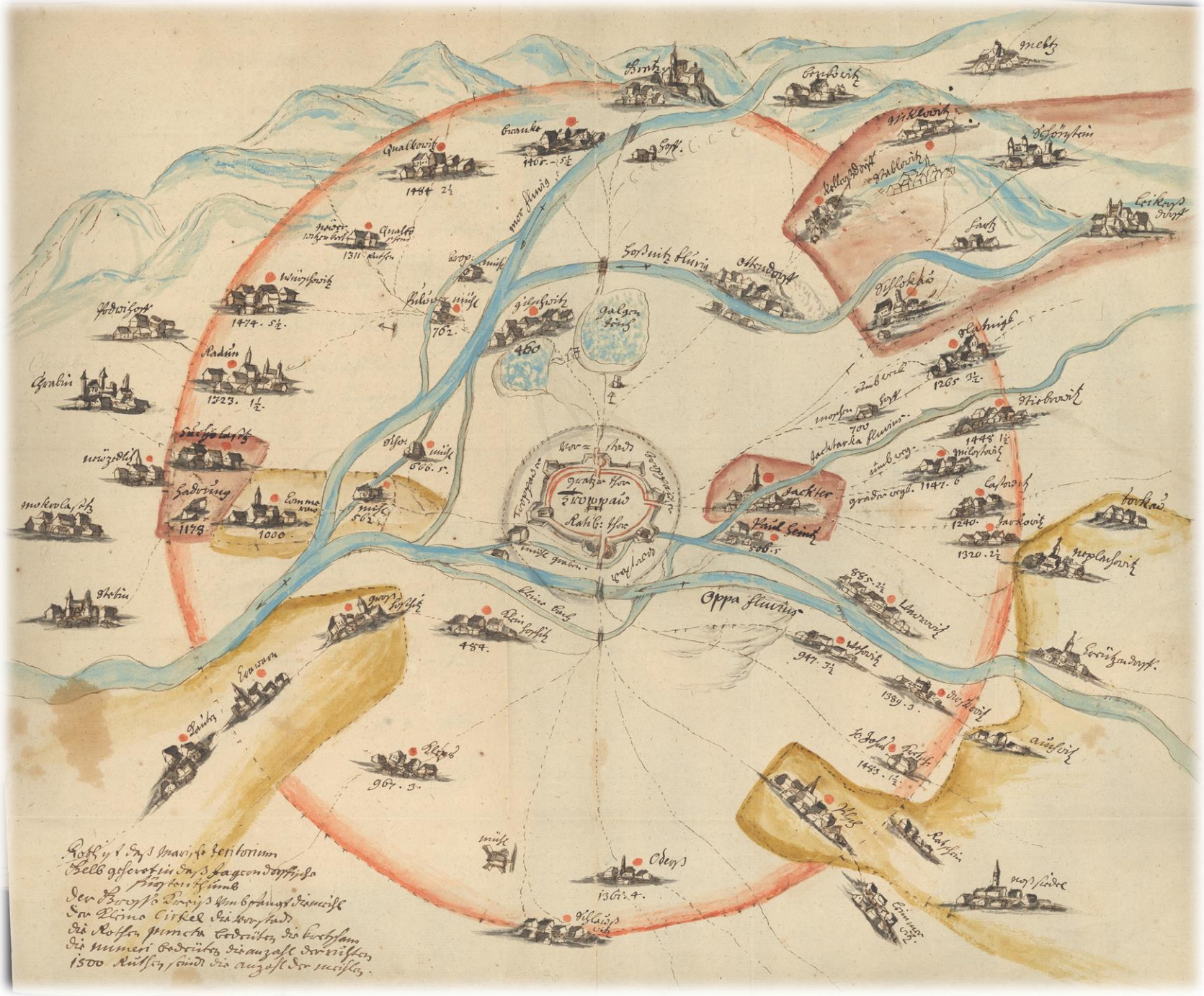

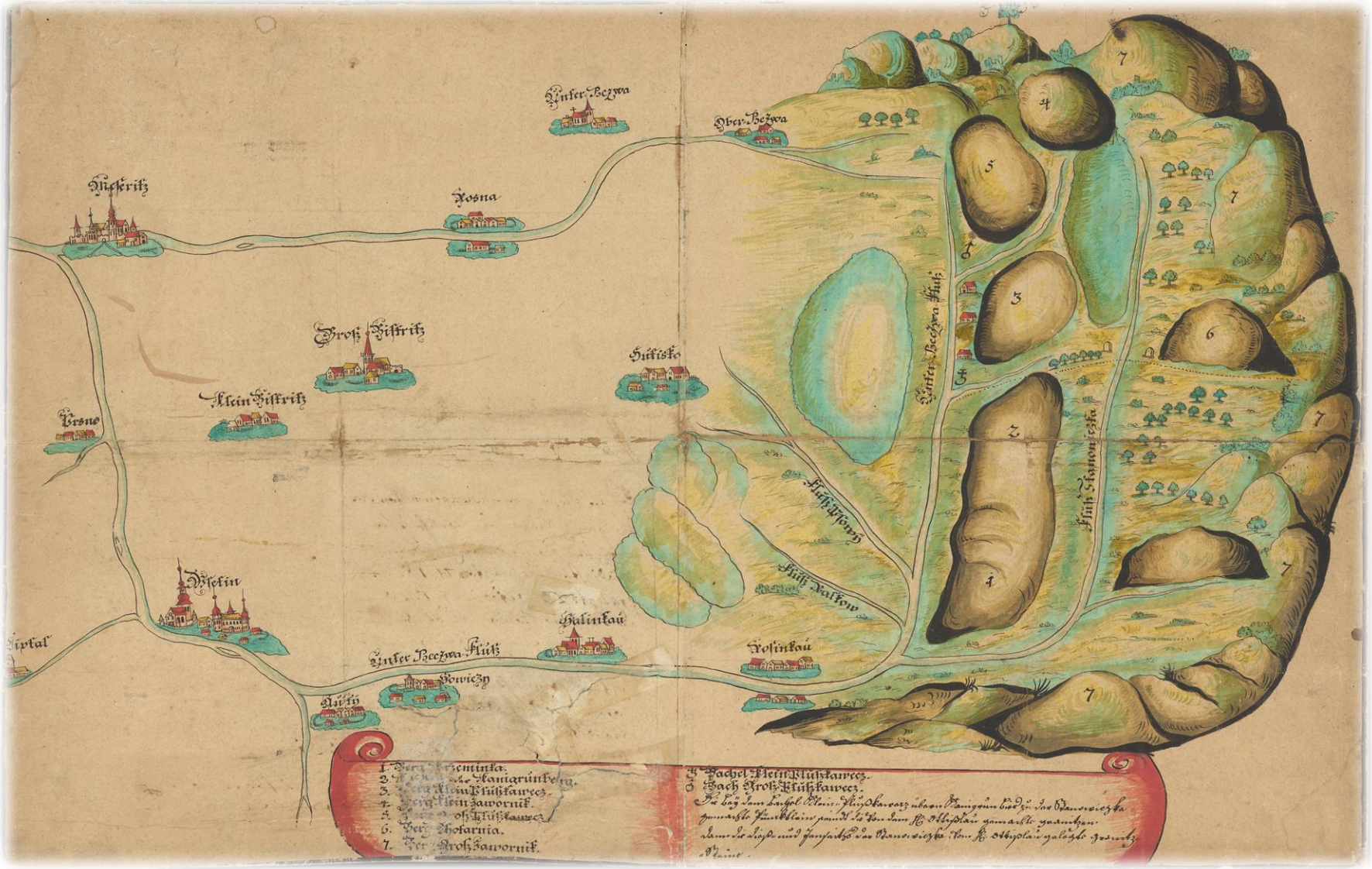

Situační plán povodí řeky Bečvy z let 1720–1721

Zaznamenány hraniční kameny velkostatku Valašské Meziříčí a polohy měst Vsetín, Rožnov a Valašské Meziříčí, jakož i okolních vesnic Dolní a Horní Bečva, Valašská Bystřice, Halenkov, Hrozenkov, Pržno, Hutisko a Ústí. Čísla označují kopce, jejichž pojmenování v německém jazyce je dole v legendě./ Velkostatek Valašské Meziříčí-Rožnov, inv. č. 683 (MD)

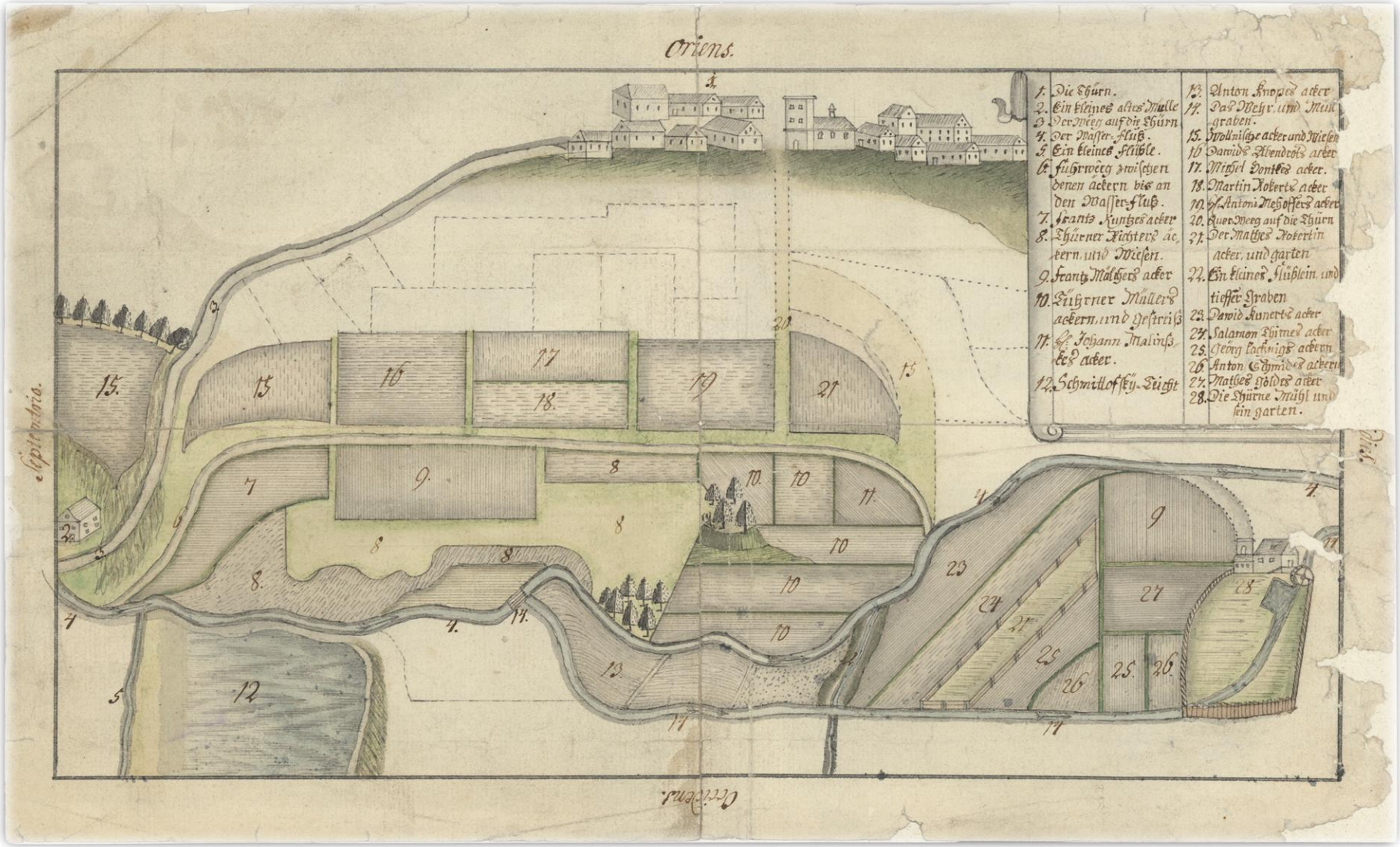

Plánek polností fulneckých měšťanů v katastru obce Děrné s legendou. Kolem 1750.

Mapa polí fulneckých měšťanů s vedutou vsi Děrné s kostelem (č. 1). Znázorněn též potok Gručovka (č. 4) s mlýnským náhonem (č. 14) a Malým Hájkovským (č. 2) a Děrenským mlýnem (č. 28). / Velkostatek Fulnek, inv. č. 2126 (PS)

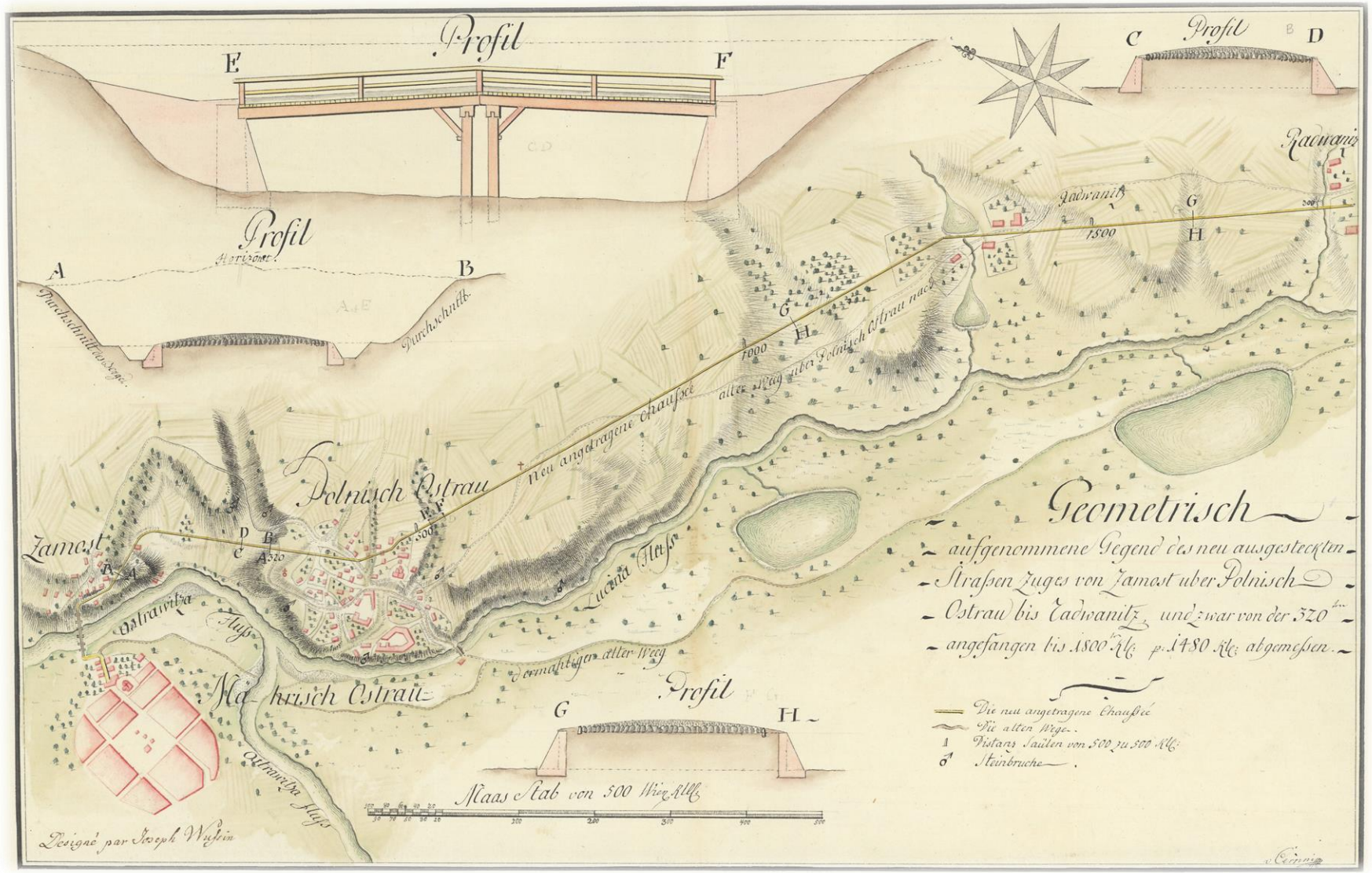

Plán výstavby císařské silnice Opava - Bílsko v úseku: Moravská Ostrava - Radvanice.

Na sklonku své vlády přistoupila panovnice Marie Terezie k plánu budování sítě císařských silnic po celé monarchii. Po císařské silnici Olomouc – Opava došlo také na budování dalšího úseku Opava – Bílsko. Autorem série plánů z roku 1776 jsou stavební inženýr Josef Wussin a provinční stavební a silniční ředitel Franz von Cerrini. / Královský úřad Opava, k. 877, inv.č. 1346. (JP)

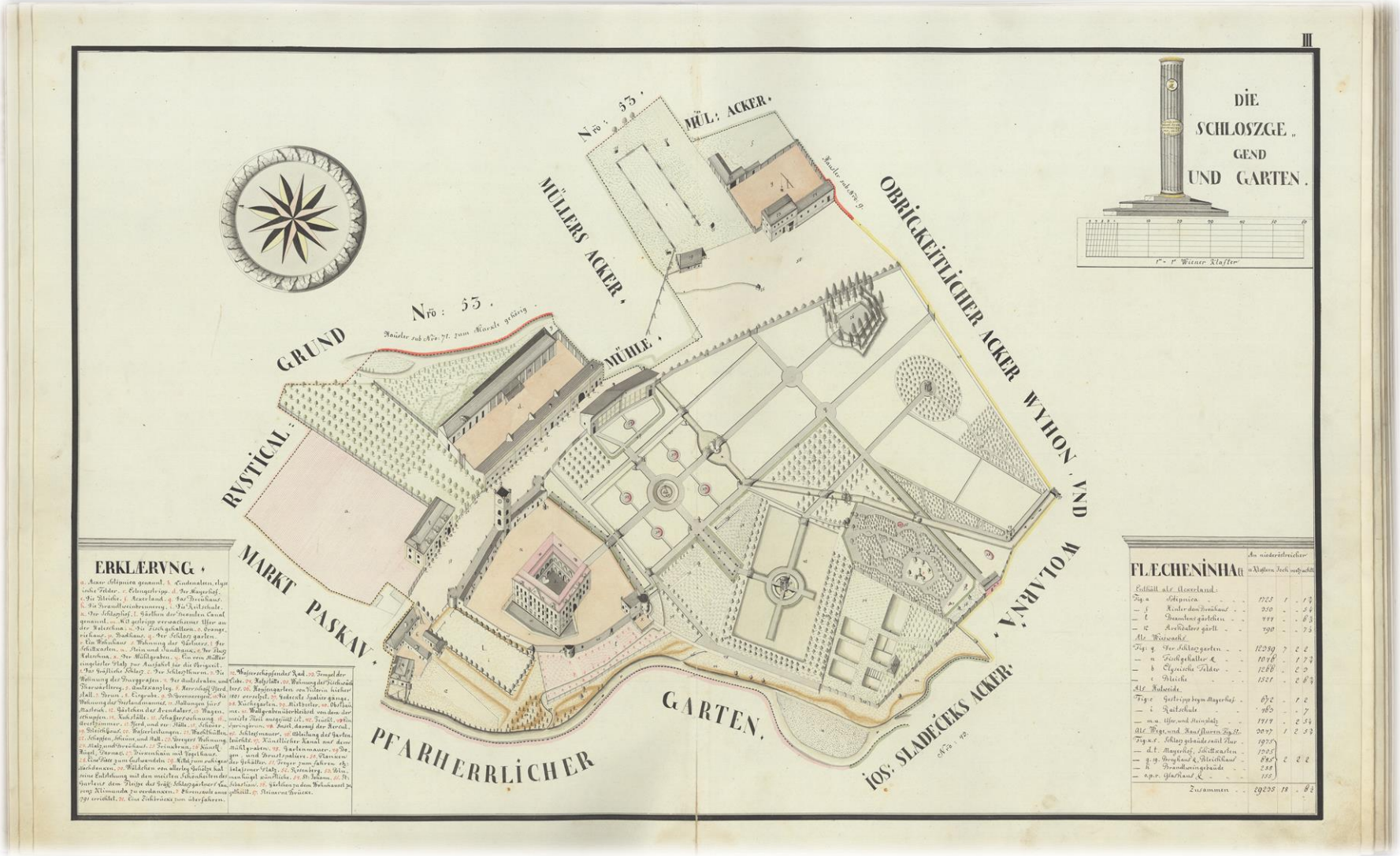

Atlass aller zum Gute Paskau und Rzepischt gehörigen Realitäten. Seiner Excelenz …
… gezeichnet und gewiedmet von I. W. P. MDCCCIIII.

V roce 1804 nechal hrabě Josef Antonín František Mitrovský z Nemyšle z podnětu inspektora svých panství, Ondřeje Karla Hitschmanna, vytvořit jedinečný soubor kolorovaných plánů všech vrchnostenských realit na katastrech obcí Paskov, Řepiště, Hrabová, Žabeň a Krmelín. / Velkostatek Paskov, inv. č. 295 (JH)

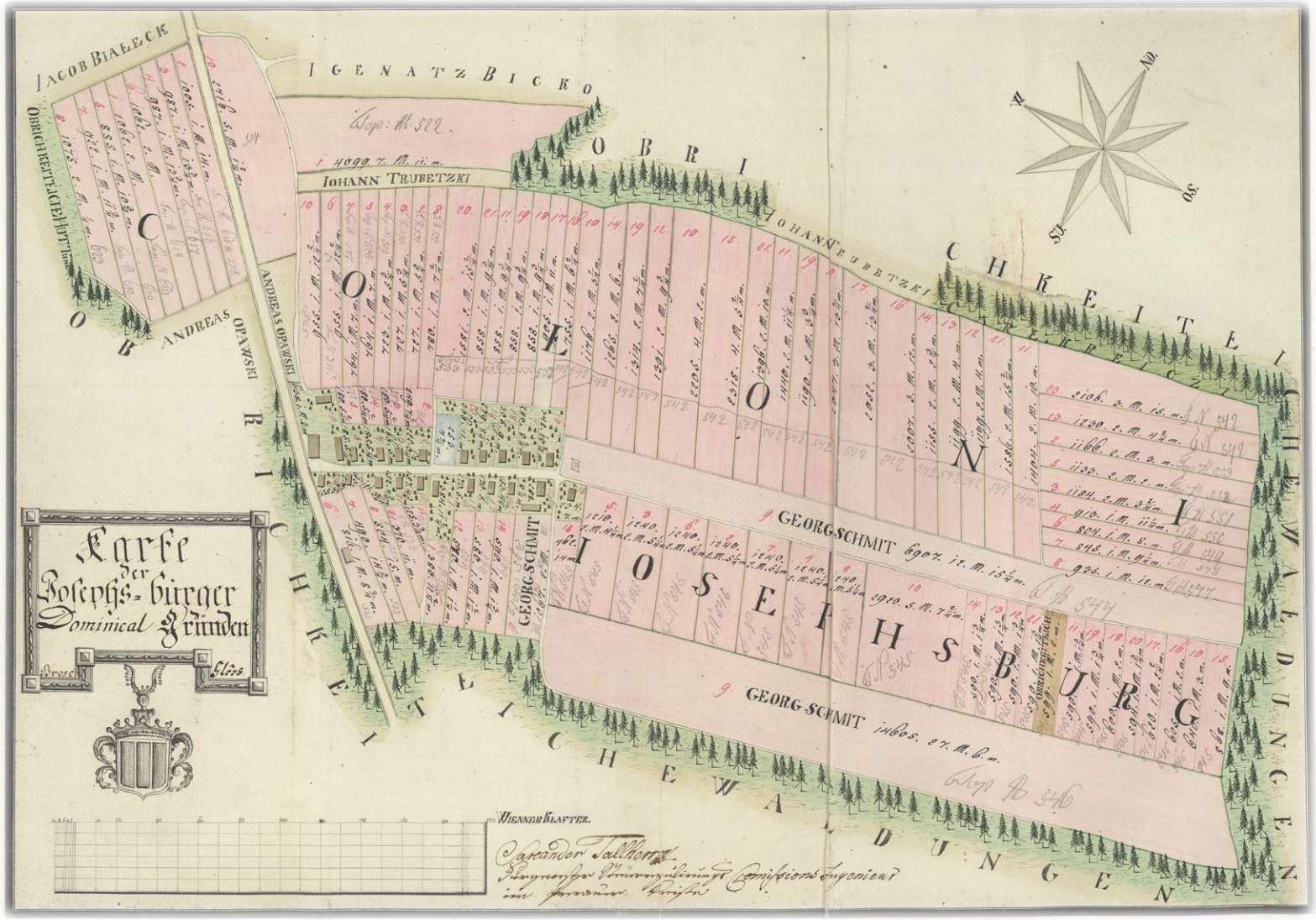

Gruntovní kniha, od roku 1850 kniha hlavní pro obec Josefovice, vedená do roku 1880.

V knize je vlepen list katastrální mapy Josefovic se jmény nových osadníků z roku 1798. Cesta po levé straně je dodnes existující silnice z Hrabyně směrem na Velkou Polom. / Velkostatek Štítina-Hrabyně, inv. č. 48, sign. A 28-85 (JP)

Mapa pozemků velkostatku v obci Jindřichov, polovina 19. století

Červeně jsou zakresleny půdorysy zděných, žlutě pak dřevěných staveb. Na mapě je patrný kostel se hřbitovem a jindřichovský zámek s přilehlým parkem.
Autor A. Klíma./ Velkostatek Jindřichov, inv. č. 256 (MD)

Plány nového vedení vodovodu na zámku v Hradci a přilehlém okolí z roku 1899.

Vyznačeno nově plánované i stávající vedení vodovodu s poznámkou, že jde o dřevěné trubky. Dva menší plány zachycují možnosti přivádění vody z Kajloveckého rybníka a vedení vodovodu skrz hradecký zámecký park./ Velkostatek Hradec, neinvent. Dodatky (IM)

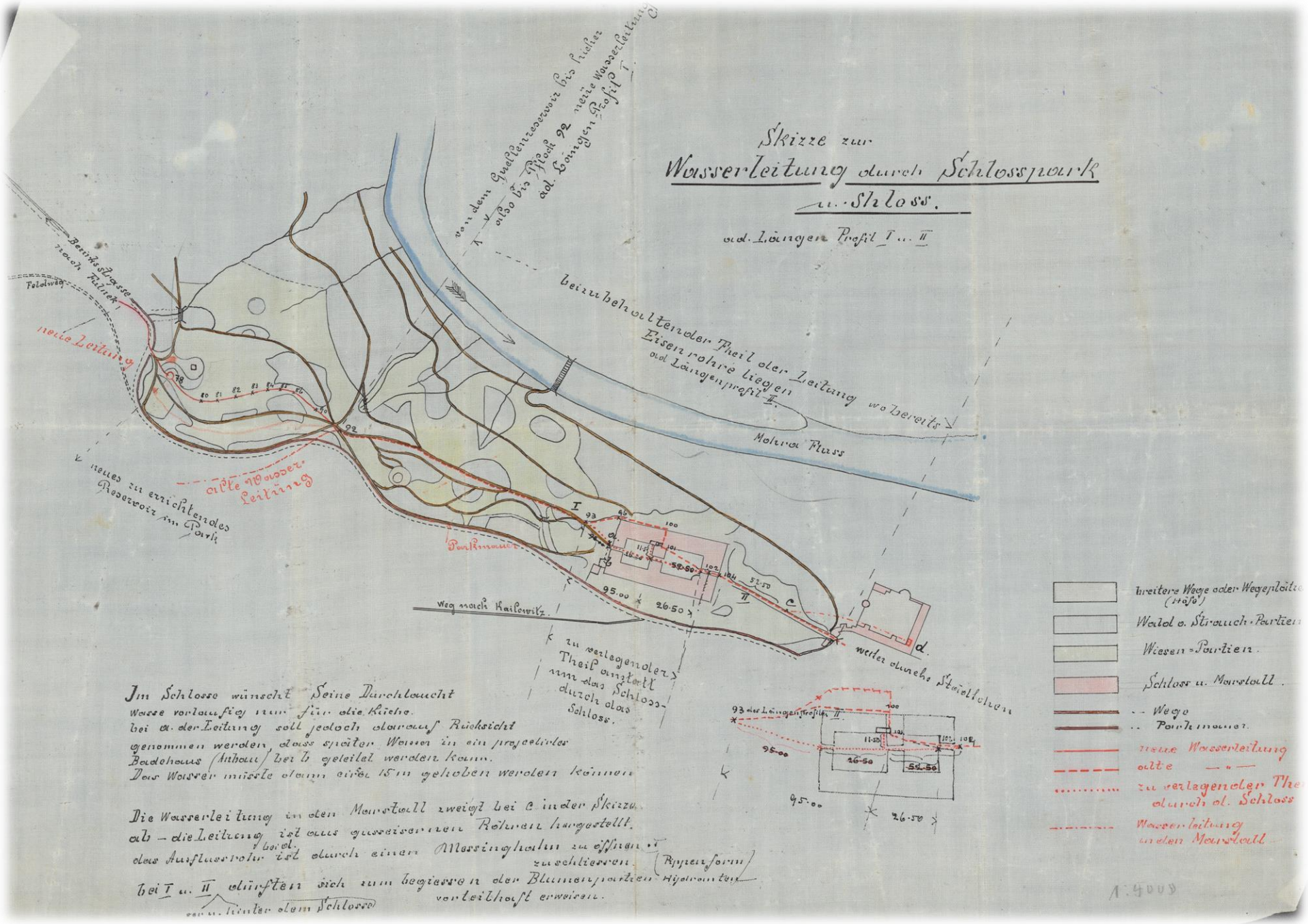

Turistické mapy

Mapa Uzbekistánu a Kaspického moře

Jednou z map populárního Homannova atlasu ze čtvrtého decenia 18. století je mapa Uzbekistánu a Kaspického moře pod názvem Nova maris Caspii et regionis Usbeck, zachycující i část Perské říše. Vyhotovil ji v roce 1735 A. Maas. Velmi zajímavé jsou jak textem zachycené reálie o panství kozáků na severní hranici Uzbekistánu, tak o Aralském jezeře v jeho samém centru, ale i parerga mapy s typickým oděvem domorodců. / Sbírka mapa plánů, inv. č. 56 (PT)

Cestovní mapa Moravského markrabství

V roce 1714 vznikla podrobná mapa Moravy, jejímž autorem byl kartograf Johann Christoph Müller. Dílo, představující kvalitativní zlom v kartografickém zobrazování moravského území, se posléze dočkalo mnoha dalších vydání. Roku 1790 byla připravena k tisku doplněná verze obsahující již rejstříky a souřadnicovou síť. Jeden z pozdějších derivátů této mapy posloužil dokon-ce jako cestovatelská mapa, čemuž odpovídá také adjustace v příručním pouzdře. / Sbírka map a plánů, sign. 36/1-12 (JH)

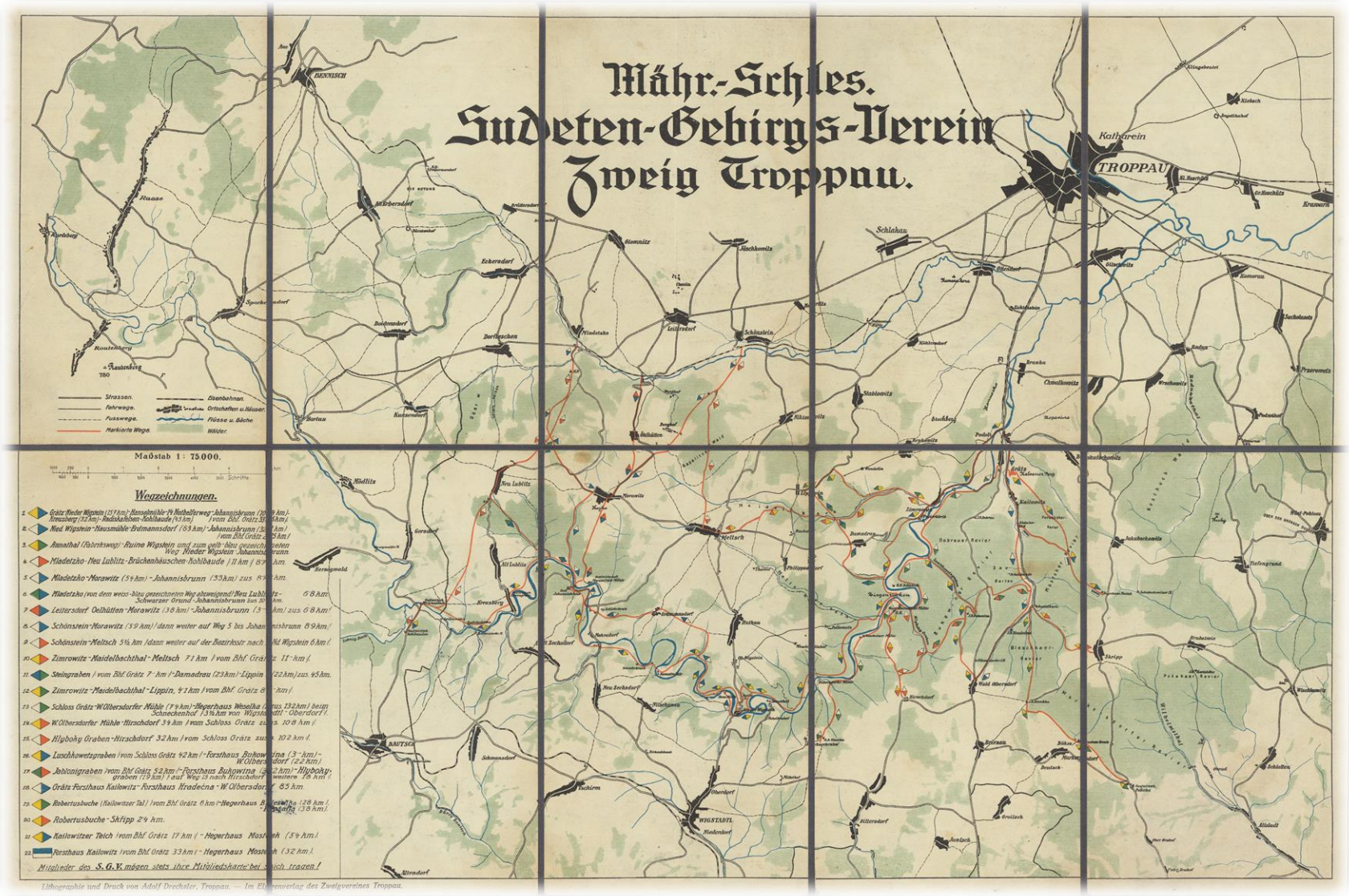

Mapa vytyčených turistických tras Moravskoslezského sudetského horského spolku, pobočka Opava.

Mähr.-Schles. Sudeten-Gebirgs-Verein, Zweig Troppau. Kolem 1940. / Sbírka map a plánů, inv. č. 1155 (PS)

Mapa Markrabství moravského a Vévodství slezského pro cestující, turisty, cyklisty atd.

Jedna z prvních cyklistických map s českou legendou pro území Moravy a Slezska byla vydána na počátku 20. století. Kromě vymezení vzdáleností mezi jednotlivými místy zaujme především vyznačení terénu a stoupání-klesání úseků. Vesnice na tehdy pruském území na dnešním Hlučínsku a Ratibořsku mají místní názvy v němčině a češtině podle toho, jakou tehdy obcovací řečí hovořilo tamější obyvatelstvo. / Sbírka map a plánů, neinvent. (ZK)

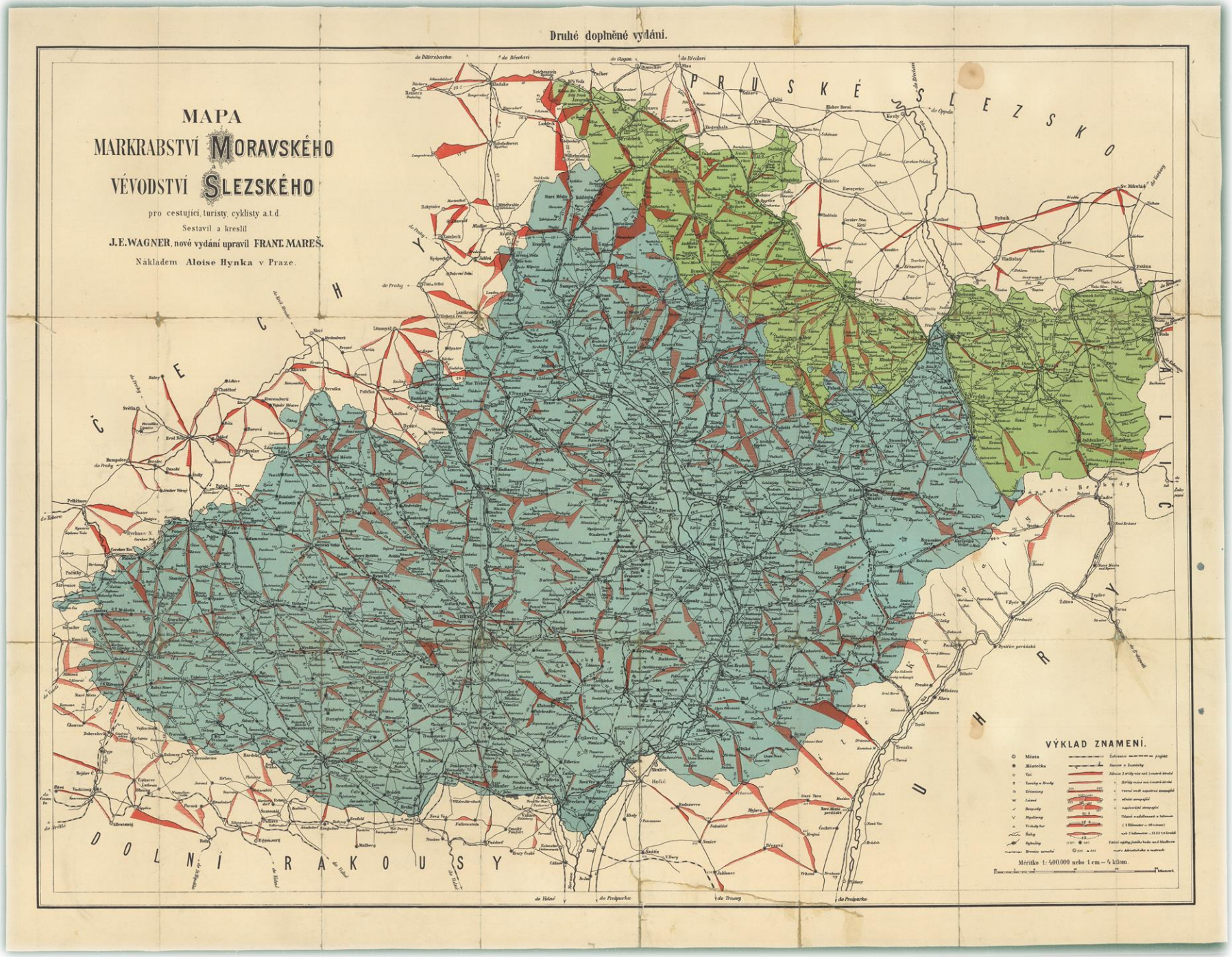

Mapa silniční sítě severovýchodní Moravy a Slezska, jakož i slezského území Německa a Polska z meziválečného období.

Jednotlivé typy silnic jsou rozlišeny nejen barevně, ale také zvýrazněny různě silnými čárami. / Sbírka map a plánů, inv. č. 746 (ZK)

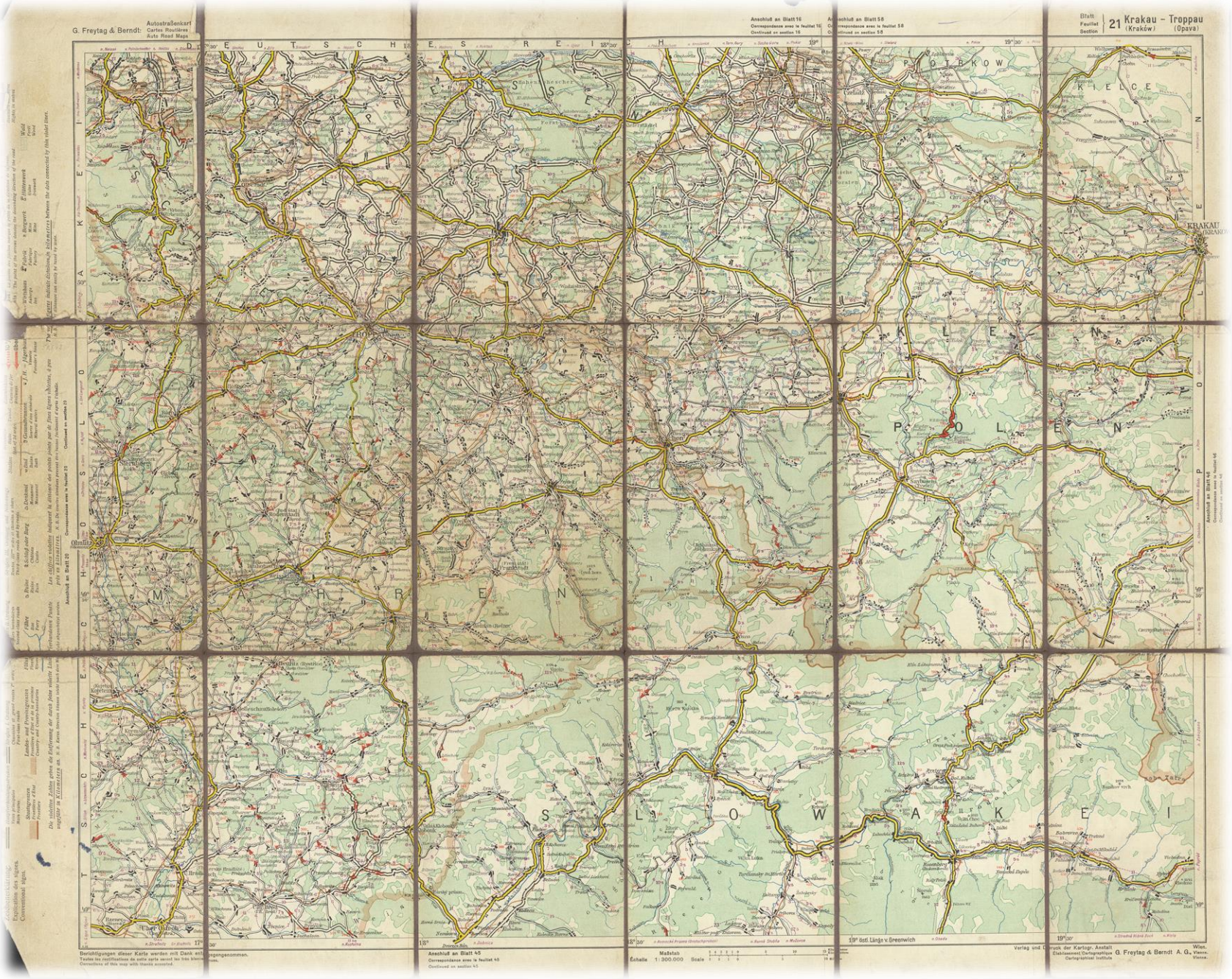

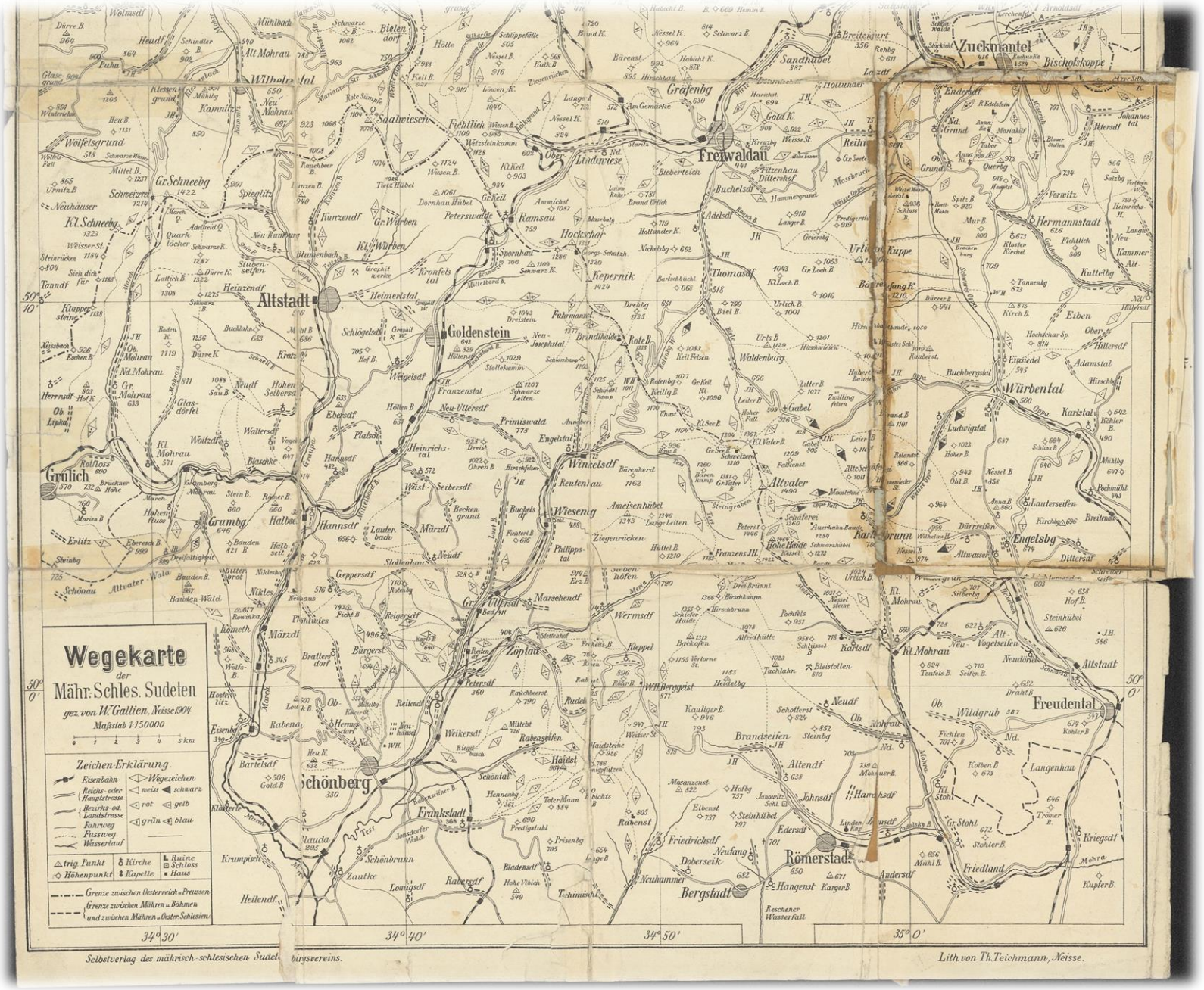

Turistická mapa Jeseníků v měřítku 1:150000, vydaná v Jeseníku (Frývaldově) roku 1904.

Vyznačeny železniční tratě, silnice i cesty pro pěší. Vzhledem k tomu, že je mapa vytištěna černobíle, je turistické značení (černá, bílá, červená, zelená, modrá a žlutá) na mapě značeno pomocí „praporků“ se značkami – viz legenda v levém dolním rohu. / Sbírka map a plánů, inv. č. 821 (ZK)

Vojenské mapy a plány

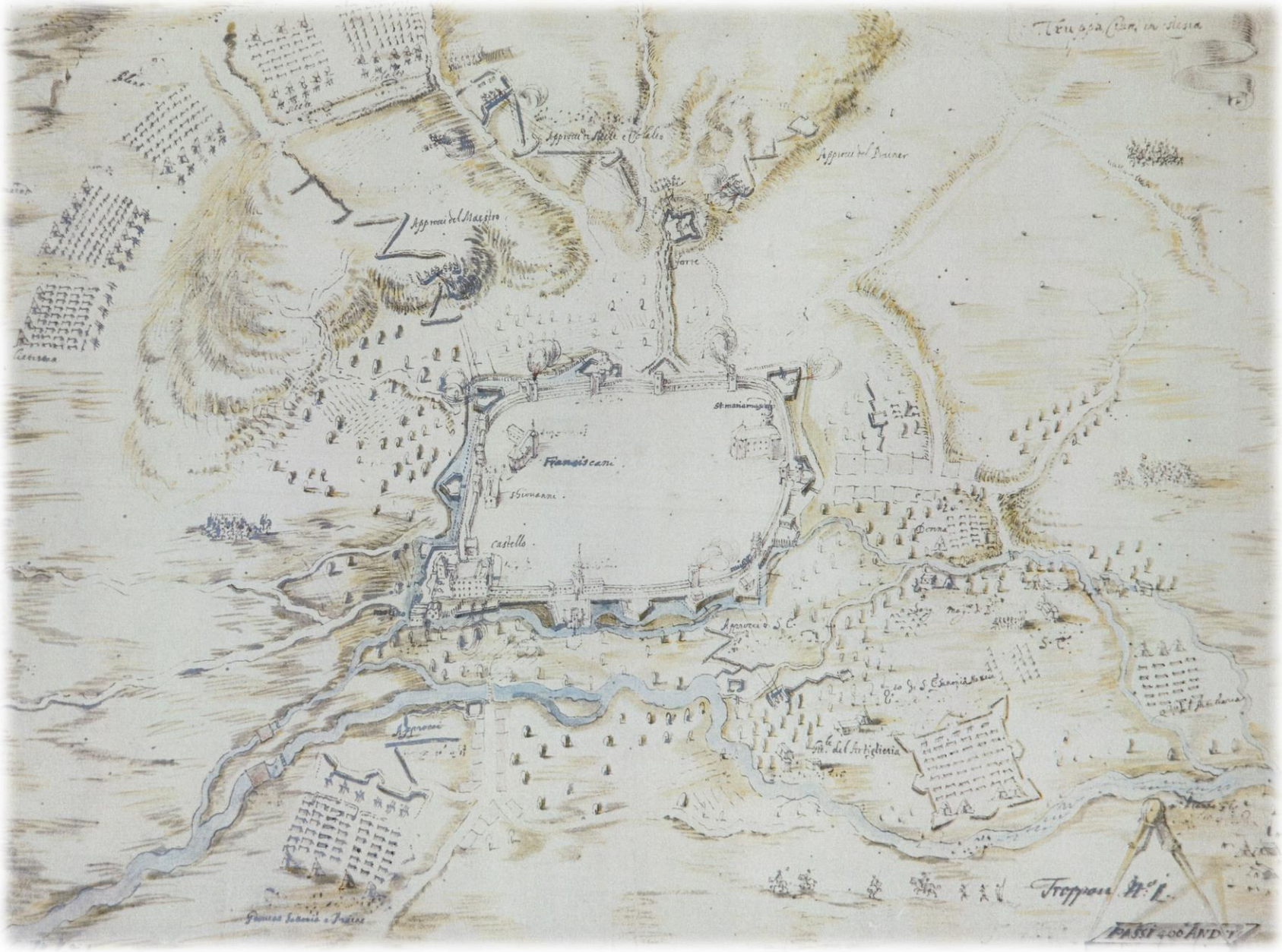

Plán obležení Opavy v roce 1627

Plán vznikl v souvislosti s osvobozováním Opavy Valdštejnovou armádou od dánského vojska. Autor zachytil schematicky nejen rozložení císařských, ale především nové bastionové opevnění města vybudované během dánské okupace. Velmi zajímavé je zakreslení a podoba sakrálních staveb ve městě, kterým autor nevěnoval pozornost z lásky k památkám, ale jako orientačním bodům ve městě./ Stará sbírka fotokopií archiválií, inv. č.115 (PT)

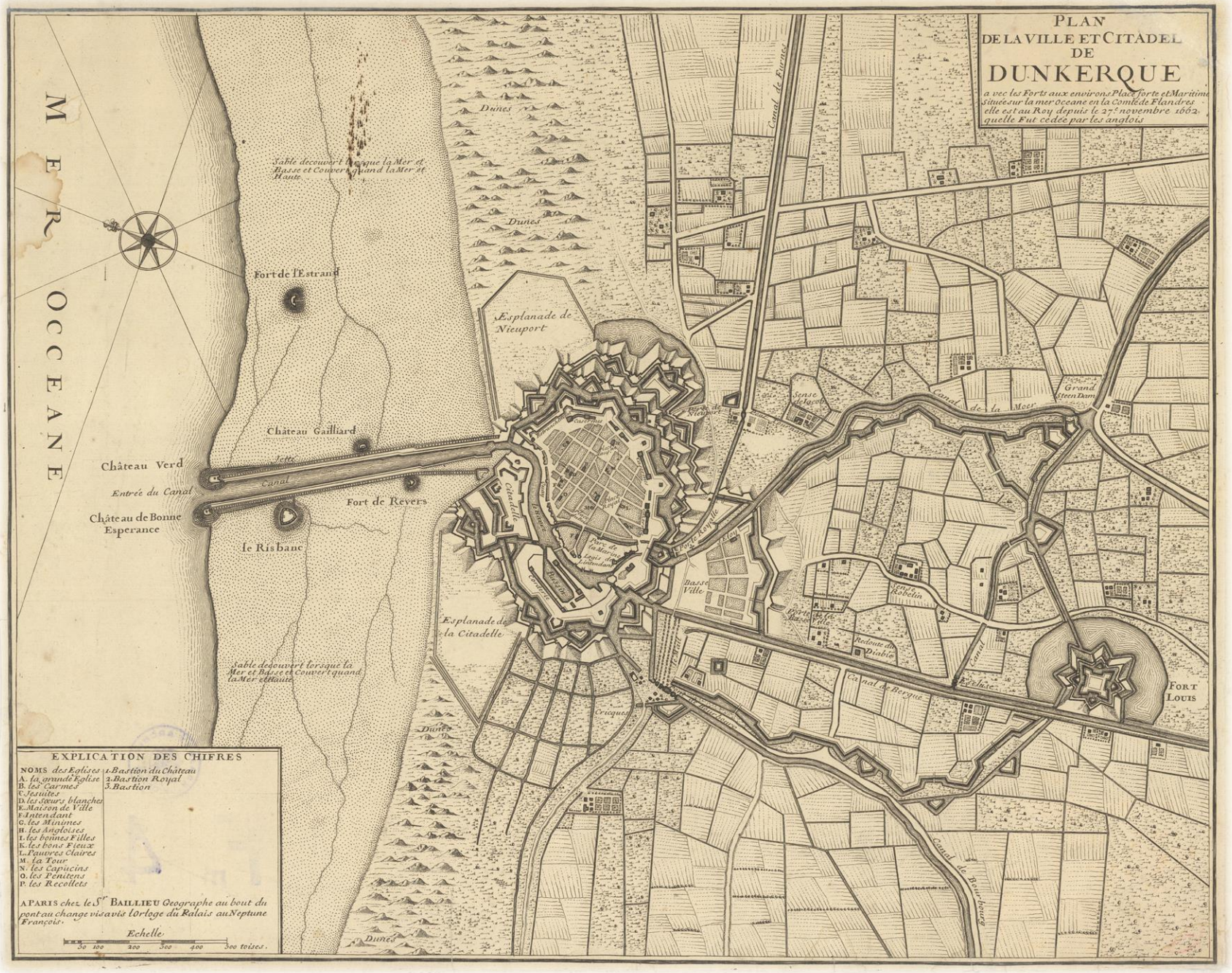

Plan de la ville et citadelle de Dunkerque …

Přístavní město Dunkerque je známé spíše díky událostem II. světové války. Díky své poloze bylo v historii město předmětem zájmu řady států prosazující vliv v tomto prostoru a měnilo svého majitele. Nakonec převážil zájem Francie, která město v roce 1662 vykoupila od Anglie. Mapa zachycuje pevnost a město Dunkerque po jejich definitivním předání ze strany Angličanů do francouzských rukou v roce 1662. / fond Sbírka map a plánů, inv. č. 23 (PT)

Plán bitvy u Schliengen 1796

Málo známé střetnutí z tzv. první koaliční války mezi revoluční Francií a evropskými mocnostmi je bitva o Schliengen (24. října 1796). Na samé hranici Německa (Bádensko-Württembersko), Francie (Haut-Rhin) a Švýcarska (Kanton Basilej) se střetli Francouzi pod velením Jean-Victora Moreau (modří) a rakouská armáda pod velením arcivévody Karla (červení). Převážně manévrovací střetnutí vyhráli Rakušané, neboť Francouzi se stáhli za Rýn. Mapa vznikla evidentně okolo první třetiny 19. století pro studijní účely./ Sbírka map a plánů, inv. č. 331 (PT)

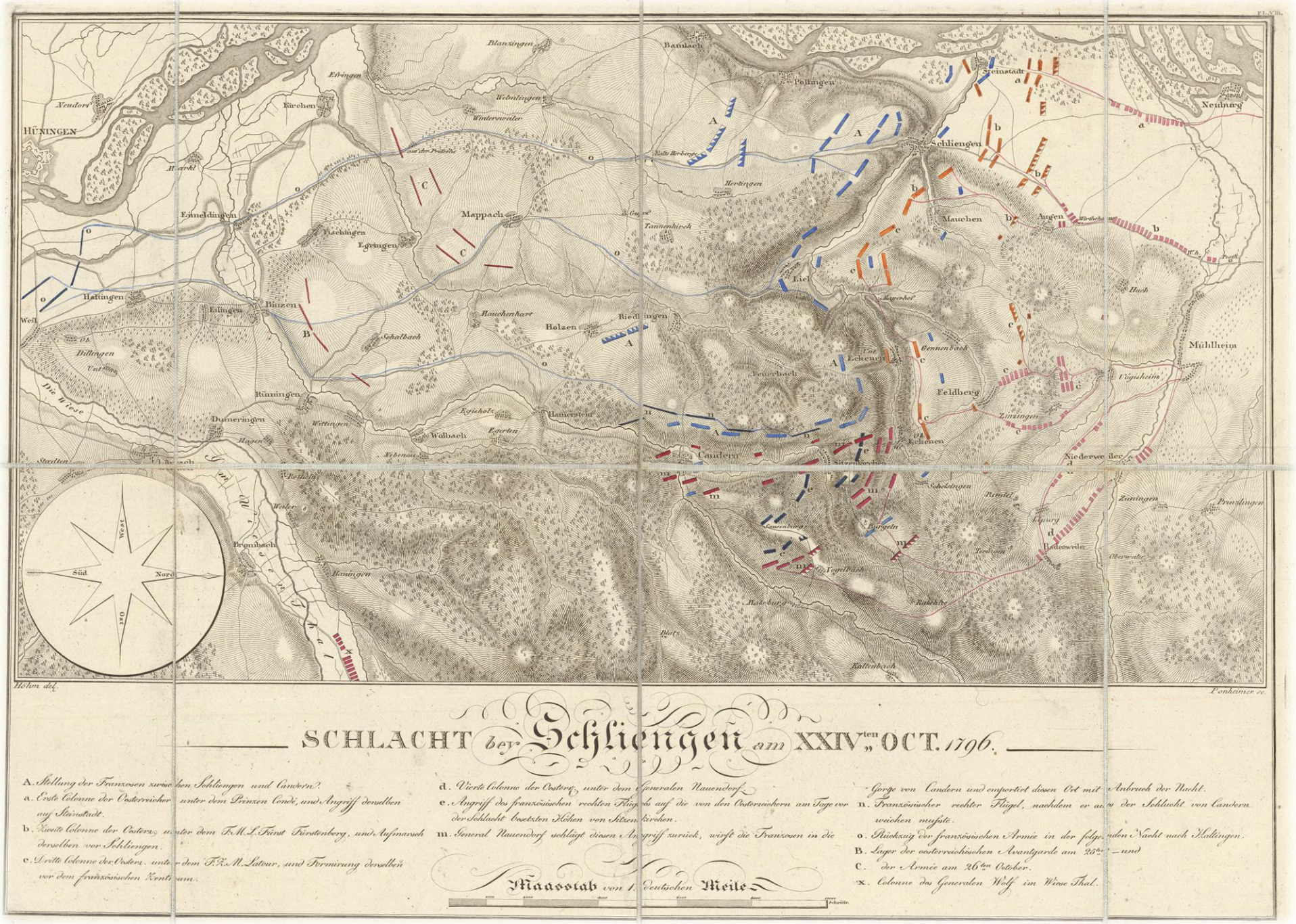

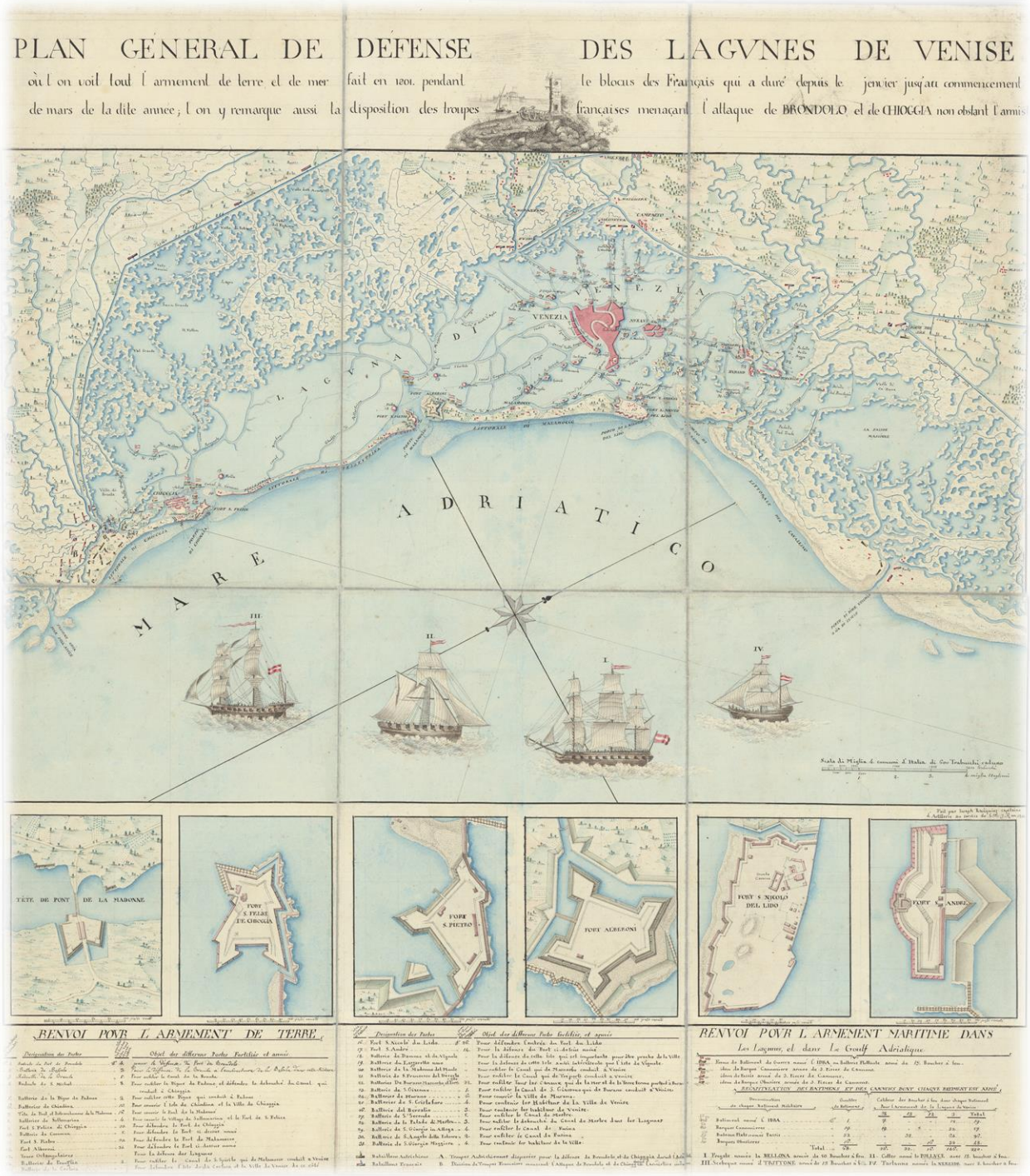

Plán obrany benátské laguny

V rámci Napoleonova italského tažení se opakovaně střetávala francouzská a rakouská vojska. Obrana benátské laguny byla pro Rakušany velmi důležitá, protože jejich územní ztráty v Itálii byly jinak značné. Schéma rakouské obrany zakreslil na počátku roku 1801 (nedlouho před mírem v Lunéville) kapitán francouzského dělostřelectva Josef Raviquio. / fond Sbírka map a plánů, inv. č. 249 (PT)

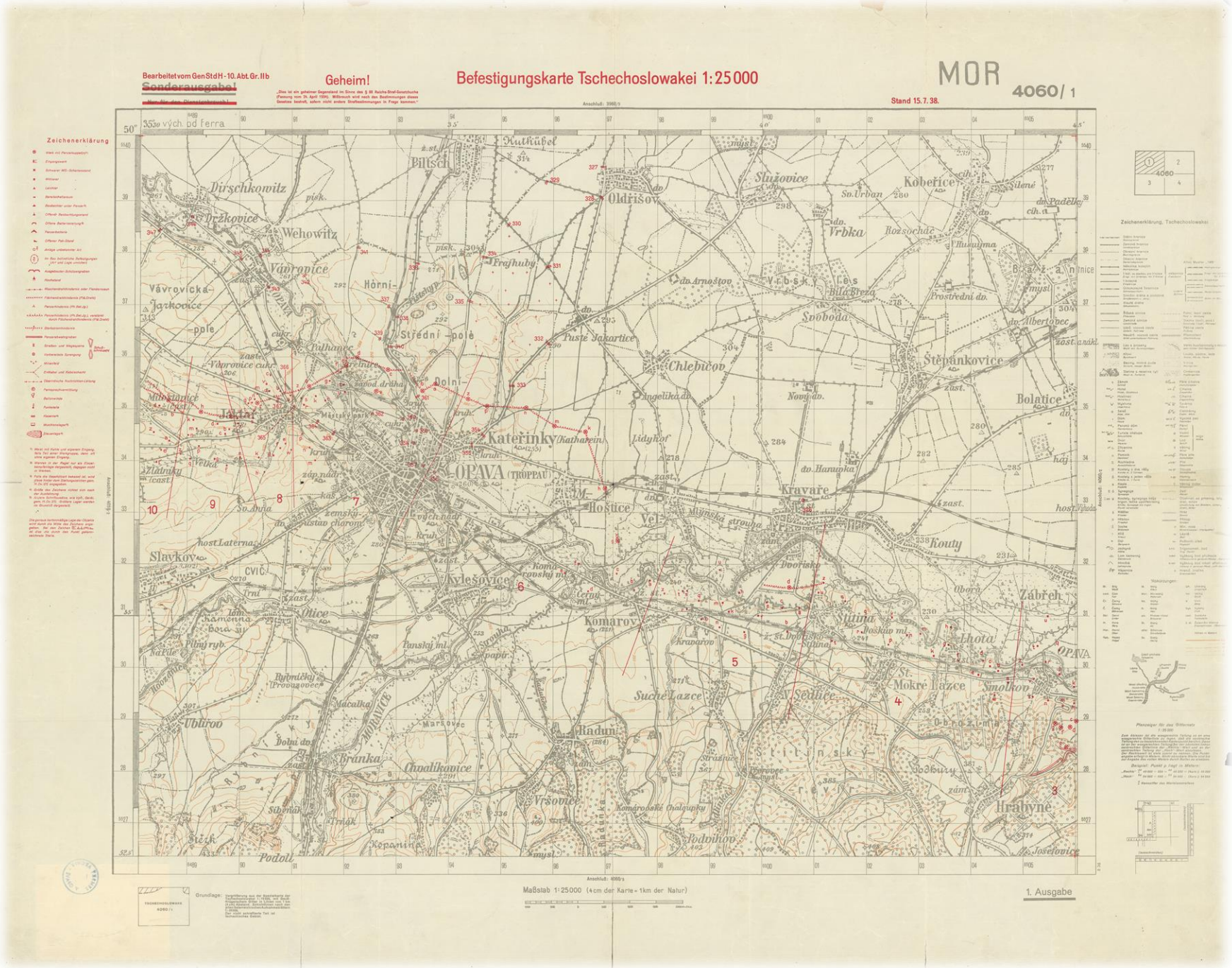

Schéma opevnění Československa v úseku města Opavy

V Nacistické Německo se v roce 1938 připravovalo na napadení Československa, a tak se jeho zpravodajská služba snažila získávat informace o podobě a stavu československého opevnění. Mapa se stupněm utajení Tajné, stav k 15. 7. 1938, vznikla pro potřeby generálního štábu německé armády. Červeně jsou vyznačeny vojenské a strategické objekty. / Sbírka map a plánů, inv. č. 1762 (ZK)

Mapy hraniční

Hraniční mapa zachycující rozdělení Slezska mezi Rakousko a Prusko na základě Berlínského míru z 28. července 1742.

Po tzv. První slezské válce (1740-1742) ztratilo Rakousko většinu Slezska ve prospěch Pruska. V této souvislosti vznikla i podrobná mapa zachycující detailní průběh nově stanovené hranice v Horním Slezsku. Žlutě označené území připadlo Prusku, růžové Rakousku. Zajímavostí je, že na mapě jsou přesně zaznačeny i tehdejší hraniční sloupy. Na rakouské straně v červené a na pruské straně v černé barvě. Pokud se na místě nacházel pouze jeden sloup, má na mapě červeno-černou barvu. Hraniční sloupy byly číslované a nacházely se vždy na hranici obecních katastrů. Map existovalo několik variant. Tuto oficiální kopii nechal pořídit zemský stavební ředitel Franz von Cerrinni a shodnost s originálem stvrdila podpisem i pruská strana. / Královský úřad Opava, inv. č. 1552 (JP)

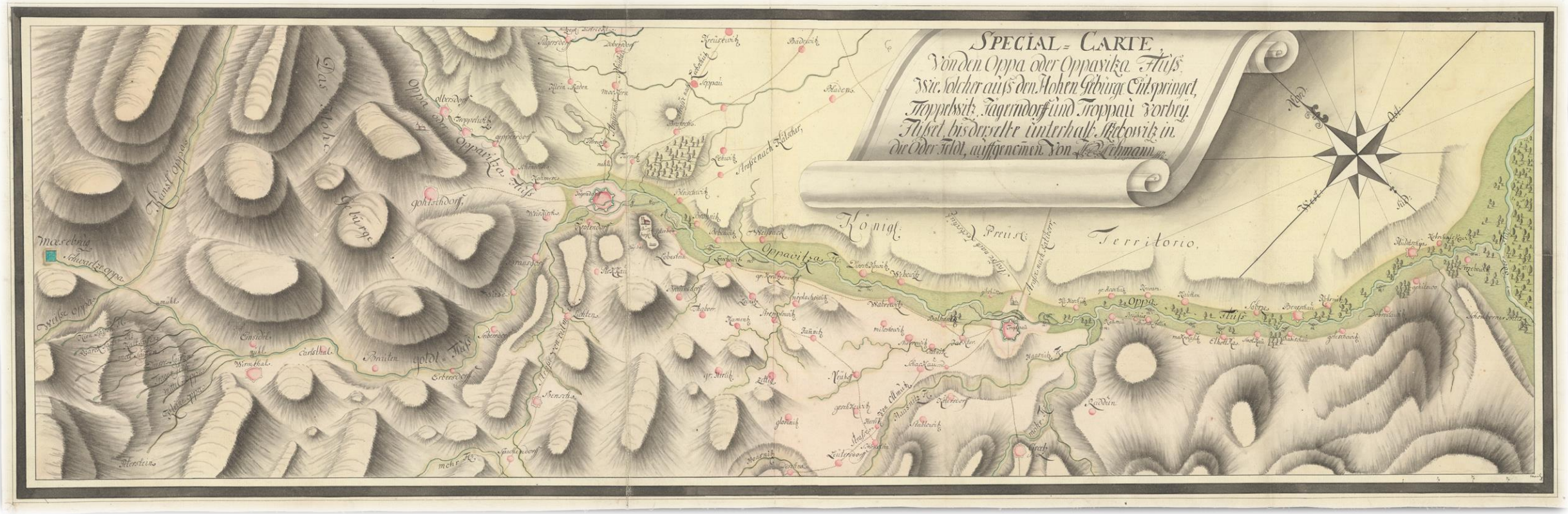

Mapa toku řek Opavy a Opavice pro podporu rakouských nároků při dělení Slezska 1742.

Během mírových jednání na konci tzv. První slezské války (1740-1742) bylo zřejmé, že Rakousko ztratí většinu Slezska ve prospěch Pruska. Nebylo však jasné, kudy přesně nová hranice povede. Již dříve bylo stanoveno, že Rakousku zůstane území „za řekou Opavou včetně Vysokých hor“. Prusko pak v roce 1742 předpokládalo, že Vysokými horami se myslí ty, které dělí Moravu a Slezsko – a vše od Pradědu na severovýchod a dále na sever od řeky Opavy (tedy včetně Krnova) má připadnout Prusku. Za Rakousko se jednání účastnil komisař vrchního úřadu ve Vratislavi Herrmann Lorenz von Kannegiesser (†1766). Ten si nechal u inženýra Martina Theodora Lehmanna na objednávku narychlo připravit mapu, na základě které přesvědčoval Prusy, že skutečnou Opavou je ta řeka, která míjí Krnov nikoliv jižně, ale severně a je někdy též nazývána Goldoppa, Chomýžská Opava, či Opavice. A Vysoké hory? To že není Praděd, ale kopce u Zlatých Hor – což tam pro jistotu nechal i napsat. Díky lišáku Kannegiesserovi tedy dnešní česko-polská hranice před soutokem obou řek neleží na Opavě, ale na Opavici a v Krnově se mluví česky. A inženýr Lehmann? Za svou mapu dostal v červenci 1742 hotově zaplaceno 12 zlatých./ Královský úřad Opava, inv. č. 1281, k. 835 (JP)

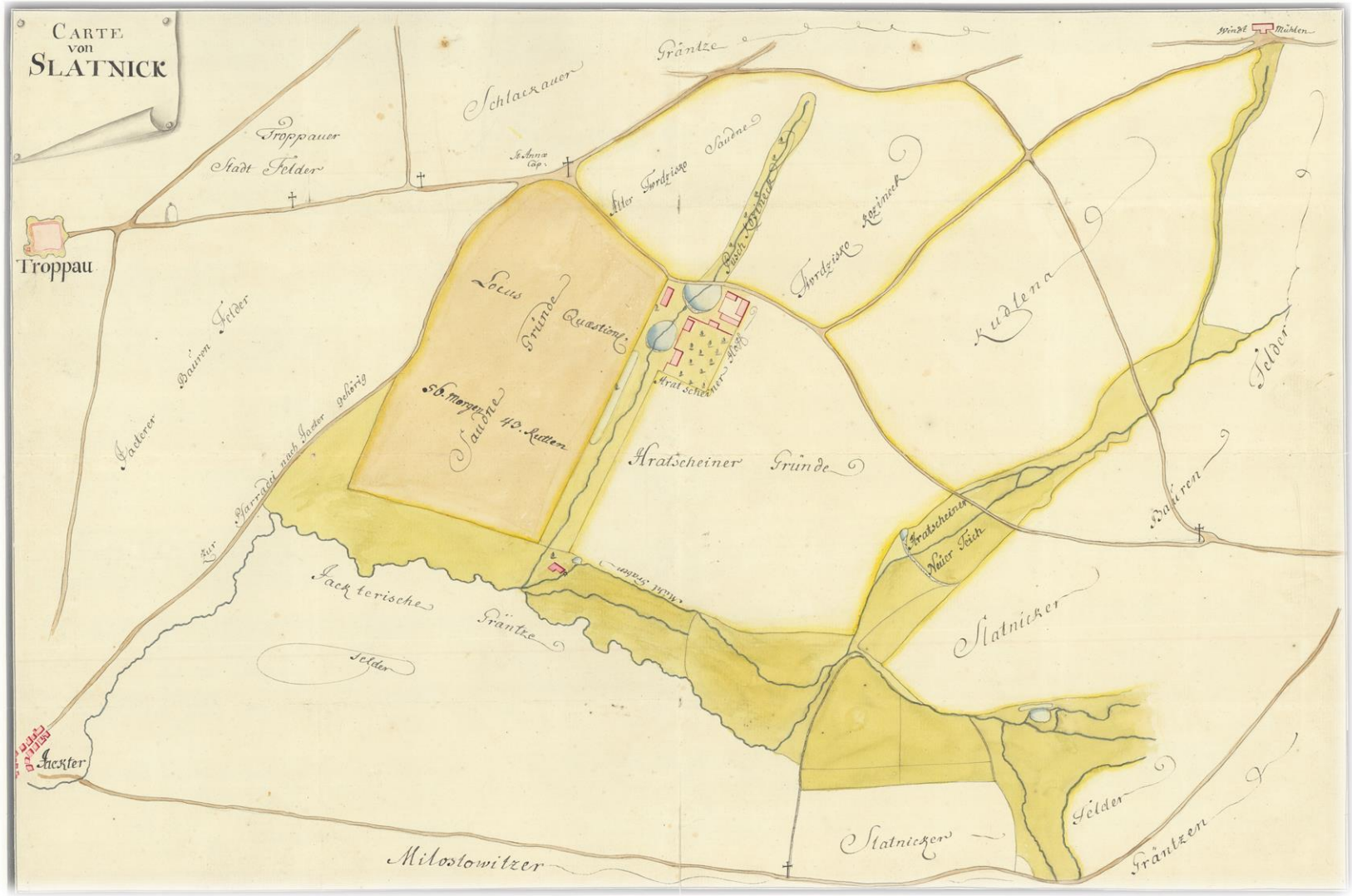

Situační plán sporného území mezi obcemi Jaktař (Morava) a Zlatníky (Slezsko) 1755.

Na mapě mj. zakreslen Hradčanský dvůr (zvaný též Mošovec), pozůstatek po zaniklé vsi Malé Hradčance, a lokality zaniklých tvrzišť Soudné (Alte Twrdzisko Saudne) a Kozinek (Twrdzisko Kozineck). Do dnešních dnů se zachoval tzv. Lukášův mlýn na potoce Velká (dnes přestavěn) a kaple sv. Anny na jaktařsko-slavkovsko-zlatnické hranici (dnes jen novodobý skelet kaple). / Královský úřad Opava (1566) 1742–1782, kart. 240, inv. č. 434, sign. 8/1 S6. (PS)

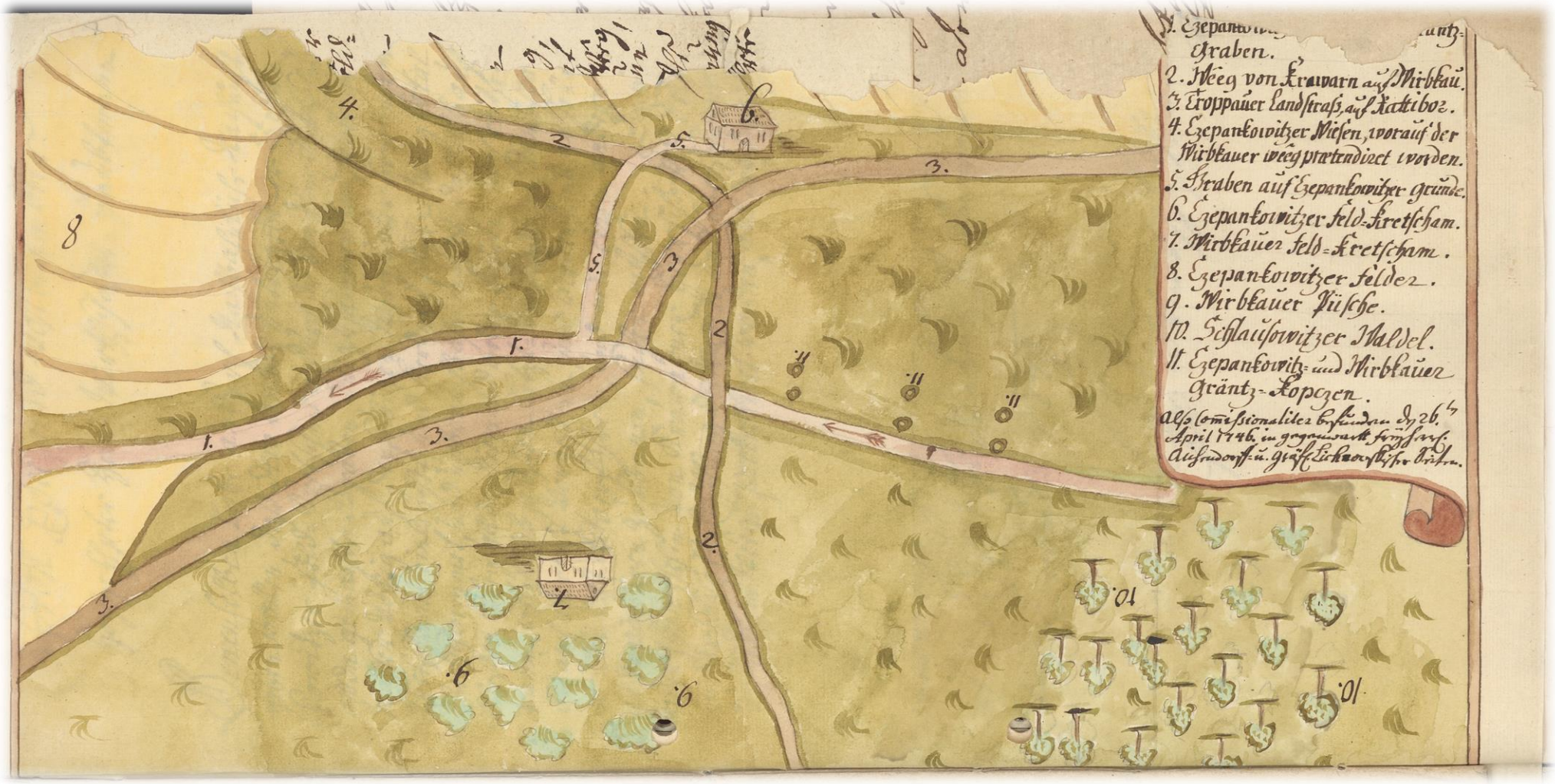

Spor o hranice mezi Štěpánkovicemi a Vrbkou mezi hrabaty Lichnovskými a svobodným pánem Janem Rudolfem z Eichendorfu, 1746-1749.

Schematická mapka z 26. dubna 1746. Výběrově z legendy: 1 – hraniční příkop, 2 – cesta z Kravař do Vrbky, 3 – silnice z Opavy do Ratiboře, 6 – štěpánkovická polní krčma, 7 – vrbecká polní krčma, 8 – štěpánkovická pole, 9 – vrbecký lesík, 10 – služovický les. / Rodinný archiv a Ústřední správa Lichnovských, inv. č. 1112, kart. 87. (IM)

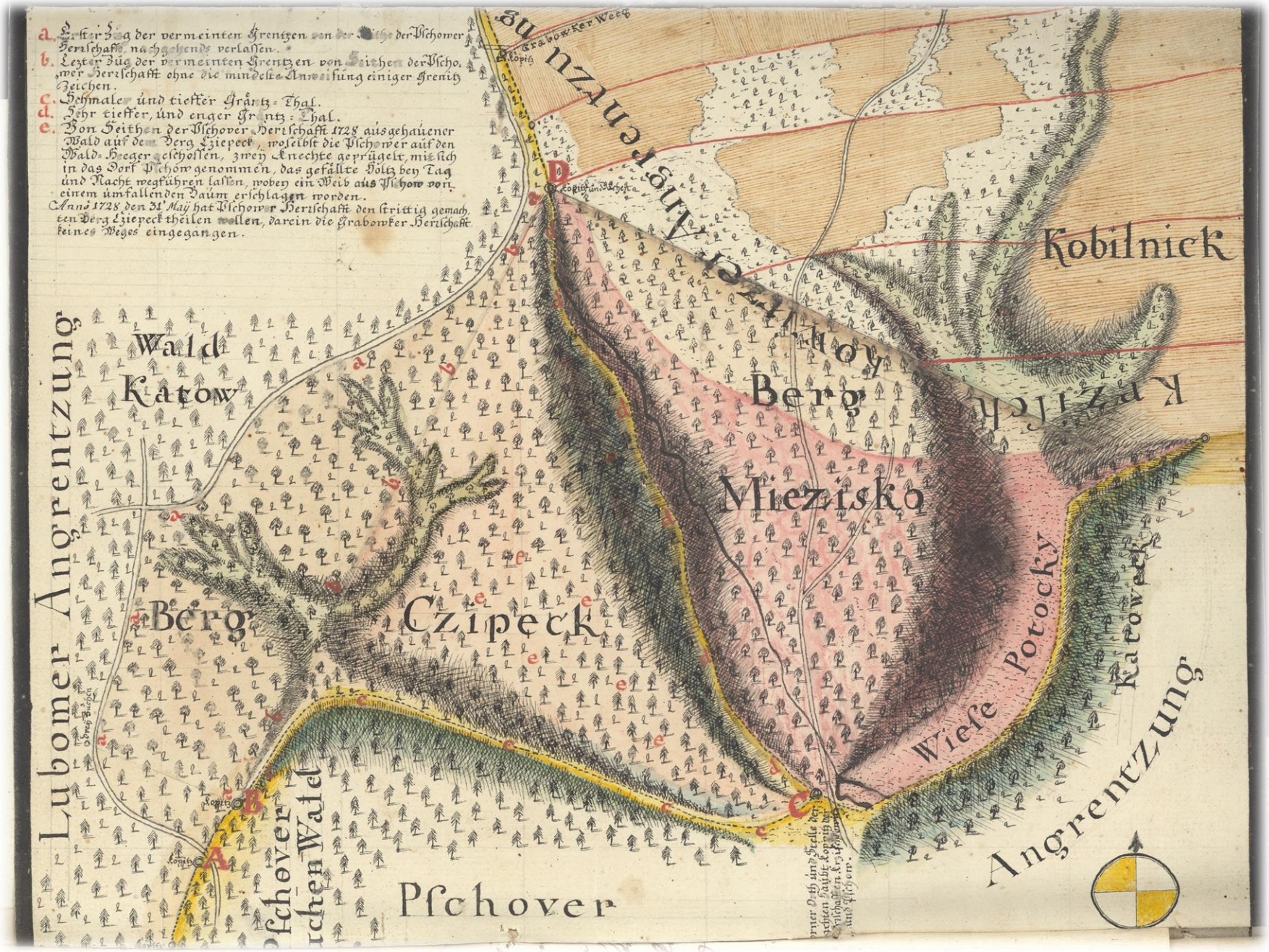

Hraniční spor o části lesa Czipek (Sczipek) a Miezisko (Miesschisko) u obce Grabówka

Plánek kopců "Czipek" a "Miezisko" s hranicemi mezi vesnicemi Lubomia, Pszów a Krzyżkowice; dat. cca 1753-1761. / Rodinný archiv a Ústřední správa Lichnovských, inv. č. 1110, kart. 87. (IM)

Kuriozity

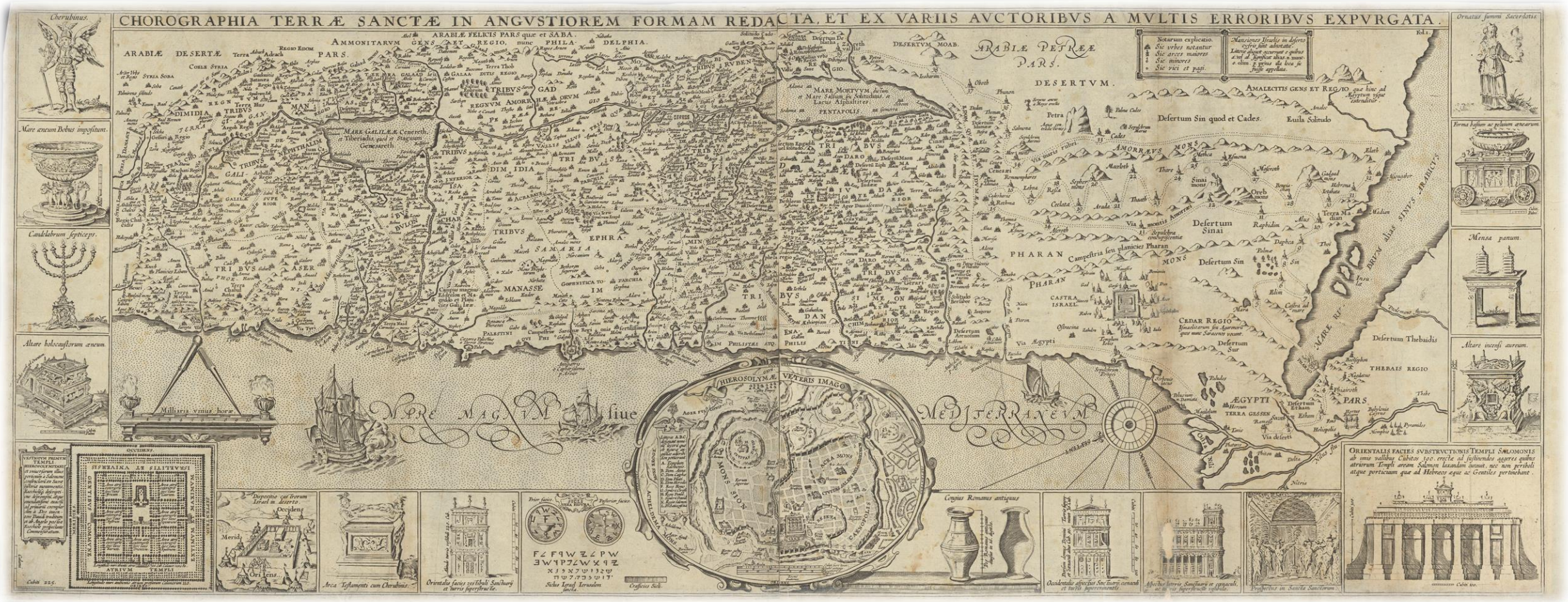

Mapa Svaté země

Mapu tzv. Svaté země pod názvem Chorographia Terrae Sanctae in Angustiorem Formam Redacta, et ex Variis Auctoribus a Multis Erroribus Expurgata vytvořil v roce 1632 profesor biblistiky v Antverpách Jakub Trin (Jacobus Trinus) jako přílohu pro dílo komentář ke starému a novému zákonu. Volba označení chorographia signalizuje zpracování s akcentem na detaily. Při zpracování autor vycházel ze starších známých map, které jeho vlastními slovy „vyčistil“ a „upravil“. / fond Sbírka mapa plánů, inv. č. 191 (PT)

Obrázky laponských lovců na lyžích

Obrázky Laponských lovců na lyžích v sousedství dobývacího plánu Gustava Adolfa Švédského a schématu rozložení sil v bitvě u Lehnice tvoří přílohu měsíčníku věnovaného zprávám o nejnovější vojenské literatuře a recenzím této literatury z roku 1781. Autorem kreseb je kadet vídeňské c.k. Ženijní akademie Josef von Bourscheid. Kniha pochází z knihovny důstoj-níka císařské armády Jana hraběte Orlíka z Laziska. /Knihovní archivní fond, sign. Ch 122 (PT)

Mapa střední části starověké Itálie

Mapa původně určená pro blíže neznámou publikaci – naznačuje to pohlednicová velikost mapy – zahrnuje nejen starověké státy, ale také Etruské/Tyrhenské moře. Volné místo zaplňuje ilustrace nahého pohan a s kopím, který coby štítonoš, drží zrcadlo s bohyněmi Ceres a Romou. / Sbírka map a plánů, inv. č .189 (PT)

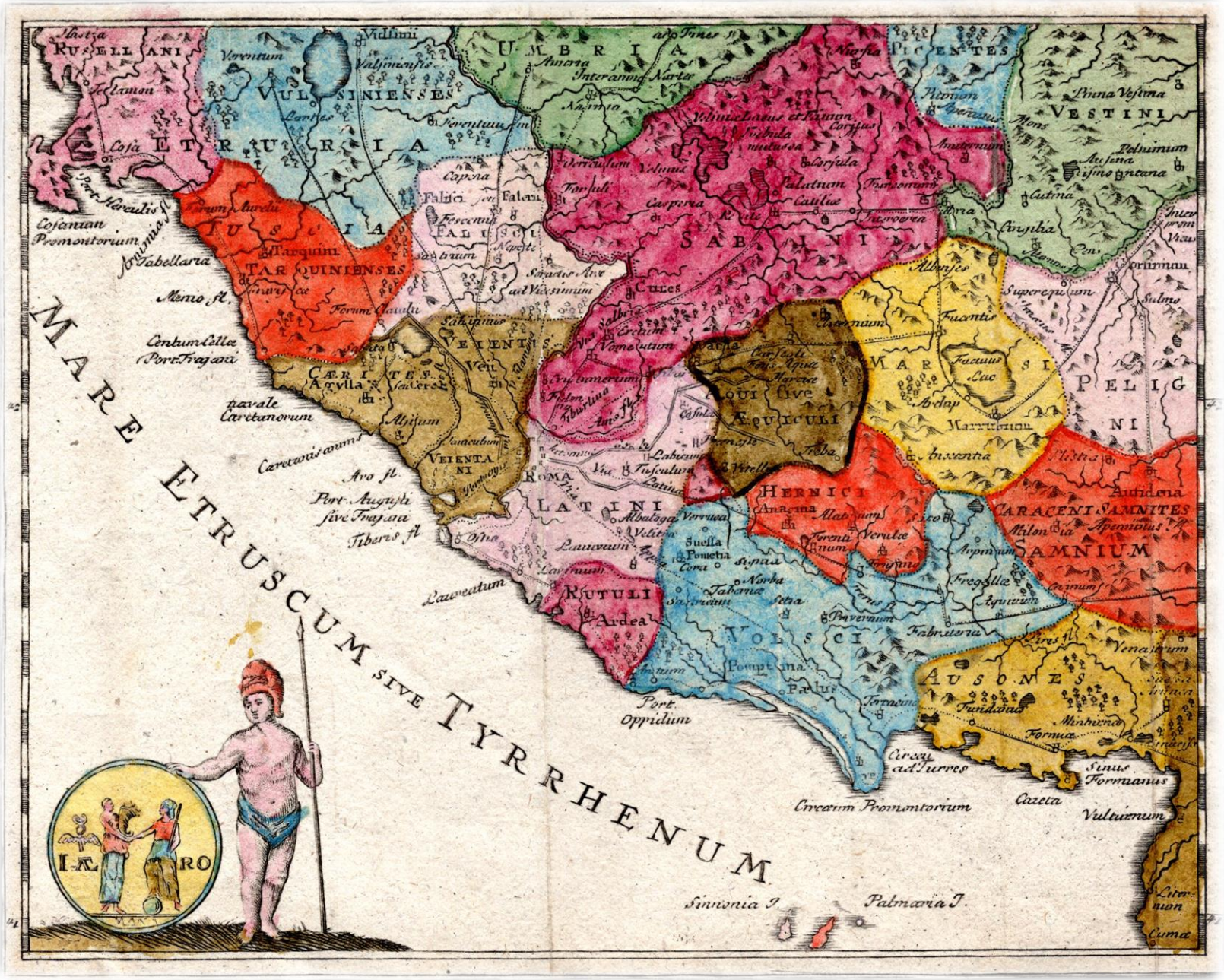
MARE ETRUSCUM SIVE TYRRHENUM
ETRURIA
UMBRIA
PICENTES
VESTINI
SABINI
LATINI
HERNICI
SAMNIUM
VOLSCI
AUSONES
PELIGNI
MARSI
ROMA
VEIENTES
TARQUINIENSES
VULSINIENSES
RUTULI
Ardea
Tiberis fl.
Aro fl.
Port. Augusti sive Trajani
Port. Oppidum
Circeum Promontorium
Sinus Formianus
Vulturnum
Palmaria I.
Sinonia I.
Cosanian Promontorium
Port. Herculis fl.
Memo fl.
Centum Cellæ
Port. Trajani
Caretanorum
Caretani arum
Tabellaria
Lauretum
Cosa
Vetulonia
Volsinii
Veii
Capena
Falisci
Falerii
Tarquinii
Cæri
Agylla
Cures
Tusculum
Albalonga
Velitræ
Suessa Pometia
Norba
Setia
Tabernæ
Fabraterna
Formiæ
Minturnæ
Cajeta
Cumæ
Latium
Pomptina Palus
Aquiculi
Aquicule
Fucinus Lac
Marsorum
Arpinum
Fregellæ
Aquinum
Venafrum
Teanum
Caraceni
Samnites
Aufidena
Milonia
Apenninus
Sabatia
Pinna Vestina
Interamna
Narnia
Amiternum
Reate
Nursia
Asculum
Picenum
Cingulum
Ancona
Ariminum
Sulmo
Superequum
Albanes
Fucentes
Ardea
Antiana
Tibur
Tusculum
Labicum
Verrucæ
Velitræ
Anagnia
Alatrium
Ferentum
Verulæ
Sinuessa
Cora
Lanuvium
Lavinium
Ostia
Veientani
Falerii
Capena
Ferentum
Valsinium
Vidlimi
Verentum
Cosa
Rusellani
Tellamon
Sutrium
Nepete
Sabatis Arx
ad Vicesimum
Forum Clodii
Forum Aurelii
Mesia
Ilva
Corsica
Corsica Aqua
Marcia
Cæsilia
Tiburtina
Anio fl.
Nomentum
Fidenæ
Ferentum
Forulum
Interamna
Narnia
Amiternum
Palatium
Cauliæ
Tarquinium
Tarquinienses
Vulsinienses
Vulsinii
Volsci
Ausones
Aurunci
Sinus Formianus
Circeum ad Turres
Circeum Promontorium
Port. Oppidum
Pomptina Palus
Tiberis fl.
Aro fl.
Memo fl.
Port. Herculis fl.
Port. Augusti sive Trajani
Port. Trajani
Centum Cellæ
Caretanorum
Caretani arum
Lauretum
Tabellaria
Cosanian Promontorium
Cosa
Rusellani
Tellamon
Sutrium
Nepete
Sabatis Arx
ad Vicesimum
Forum Clodii
Forum Aurelii
Mesia
Ilva
Corsica
Corsica Aqua
Marcia
Cæsilia
Tiburtina
Anio fl.
Nomentum
Fidenæ
Ferentum
Forulum
Interamna
Narnia
Amiternum
Reate
Nursia
Asculum
Picenum
Cingulum
Ancona
Ariminum
Sulmo
Superequum
Albanes
Fucentes
Ardea
Antiana
Tibur
Tusculum
Labicum
Verrucæ
Velitræ
Anagnia
Alatrium
Ferentum
Verulæ
Sinuessa
Cora
Lanuvium
Lavinium
Ostia
Veientani
Falerii
Capena
Ferentum
Valsinium
Vidlimi
Verentum

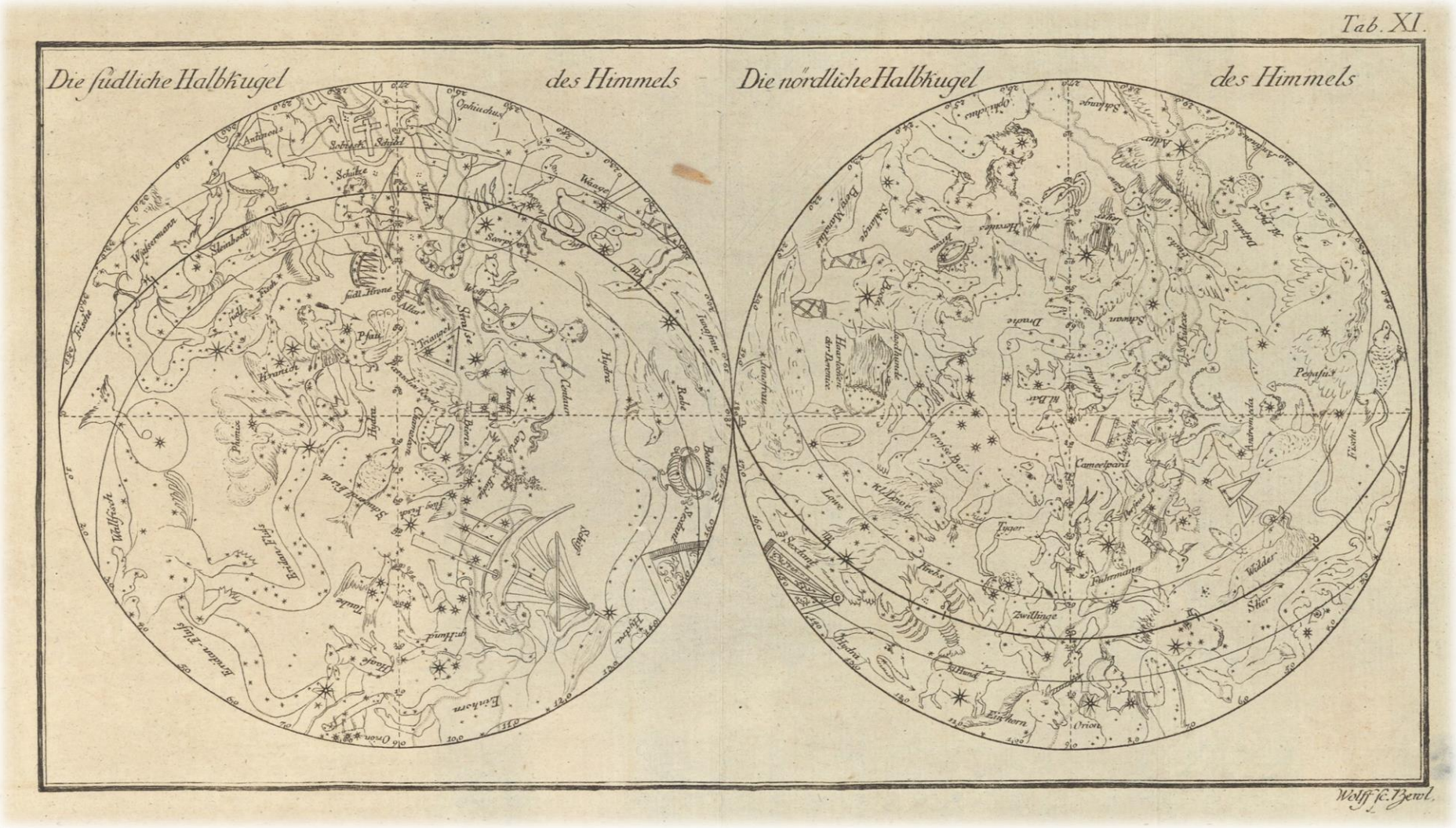

Jižní a severní polokoule hvězdné oblohy

Pozorování a zkoumání hvězd, jejich pohyb na obloze a jejich zaznamenávání lidé dělají již od antiky. Osvícenství a racionalizace posunula i tuto vědu do zcela jiné dimense a popularizační pojednání o zákonitostech hvězdné oblohy byla velmi oblíbená. Jedním z oblíbených autorů k tomuto tématu byl básník a astronom Bernard leBovier de Fontenelle, který pro ilustraci nechal doprovodit své pojednání mapou od Wolffa Bewla. Kniha pochází z knihovny důstojníka císařské armády Jana hraběte Orlíka z Laziska. / Knihovní archivní fond, sign. Ch 38 (PT)

Mapa světových dějin

Označení mapa používáme nejen pro zobrazení objektů, ale i jevů na Zemi. V tomto případě si tvůrce mapy, ředitel gymnázia v Ehrfurtu Dr. Friedrich Strass, vybral pro grafické zobrazení čas, přesněji světové dějiny od čtvrtého století před Kristem až do první třetiny 19. století po Kristu. Ve vertikálním směru je mapa členěna podle dějin státních útvarů etnik, přes starověké a středověké říše až k moderním státům. Horizontálně pak členění zajišťují válečné konflikty a vládci jednotlivých státních útvarů. / fond Sbírka map a plánů, nezpracováno (PT)

Západní polokoule

Terra australis neboli Jižní země zaměstnávala fantazii lidí již od antiky. Obnovený zájem o její objevení naplno propukl v několika vlnách v 19. století. Za objevitele Antarktidy je považován ruský mořeplavec von Bellingshausen, který v roce 1820 objevil rovněž blízké ostrovy Petra I. a Alexandra. V roce 1841 objevil J. C. Ross jinou část Antarktidy, kterou nazval podle královny Viktorie Viktoriino pobřeží. Zobrazení západní polokoule z druhé poloviny 19. stole je zajímavé právě zakreslením objevů obou objevitelů a mezi nimi tečkovaně pak odhad neznámé pevniny pod slovním spojením „Pravděpodobný antarktický kontinent“. / Sbírka map a plánů, inv. č. 745 (PT)

Situační plán opavského zámku s okolím
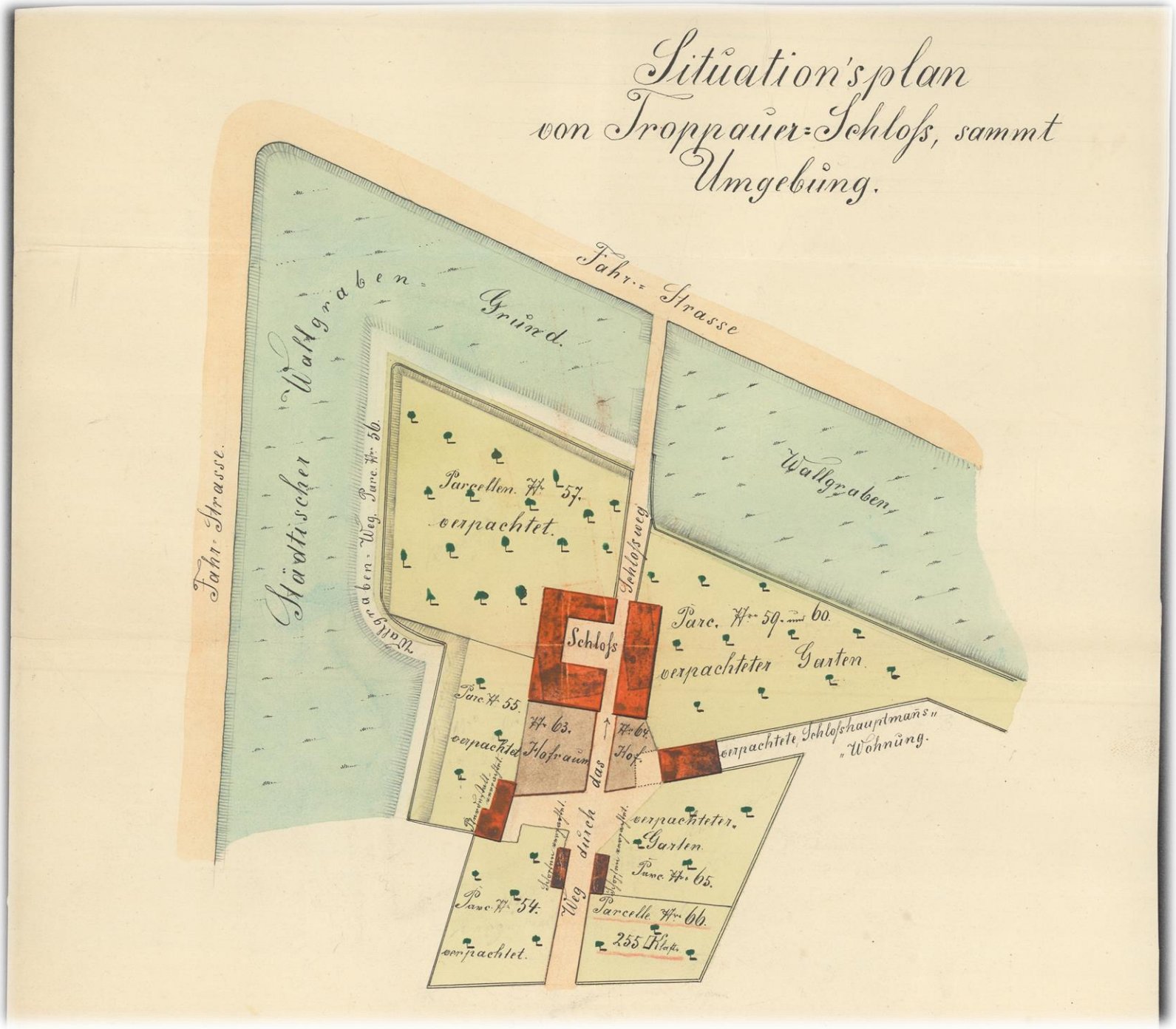
Druhá polovina 19. století byla v Opavě spojena expanzí městské zástavby do prostoru pozůstatků někdejšího městského opevnění. Navzdory složitější situaci při jejich rekultivaci byl o tyto pozemky zájem. Plánek, který k roku 1870 zachycuje okolí starého opavského zámku, vznikl v souvislosti s žádostí pedagoga opavského učitelského ústavu Antona Madlého knížecí komoře o prodej parcely č. 65. / Velkostatek Krnov, kart. 28. (PT)